

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDÉJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Miroslav Cejp

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝVOJ PRÁCE Odstřelovačů
POLICEJNÍCH SLOŽEK NA ÚZEMÍ ČR**

Autor práce: Miroslav Cejp DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Josef Kříha
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování:

Tímto bych rád chtěl poděkovat kolegům ze Zásahové jednotky Krajského ředitelství Policie České republiky Hradec Králové za jejich odborné rady a připomínky.

Poděkování patří hlavně panu Mgr. Josefu Kříhovi za vstřícnost, ochotu a trpělivost při pomoci s vedením a zpracováním bakalářské práce.

ABSTRAKT

CEJP, M.: *Vývoj práce odstřelovačů policejních složek na území ČR bakalářská práce*.
České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018 66 s. Vedoucí
bakalářské práce: Mgr. Josef Kříha

Klíčová slova: Útvar rychlého nasazení, Zásahová jednotka, odstřelovač, odstřelovací puška, Policie České republiky, specialisté.

Bakalářská práce (dále jen „práce“) je teoreticky orientována. V rámci úvodní části vymezuje základní východiska a pojmosloví zkoumané oblasti, formou teoreticko-praxeologického vhledu demonstruje odborné konsekvence zkoumané problematiky. V rámci aplikačního exkursu specifikuje legitimitu činností, operační prostor a možnosti nasazení příslušníků Policie České republiky, kteří vykonávají zájmově reflektovanou specifickou služební činnost, která objasňuje specializované postavení odstřelovačů jejich úkoly a nasazení, jak a z jakých důvodů došlo na území České republiky k založení speciálních jednotek jako Útvar rychlého nasazení a o několik let později došlo k založení krajských zásahových jednotek dislokovaných v rámci místně a věcně příslušných policejních útvaru PČR Krajských ředitelství policie České republiky. V rámci samostatných kapitol „práce“ je blíže objasněn výběr těchto specialistů z pohledu fyzické a osobnostní stránky a jejich proškolení, výzbroj a výstroj. Odborně objasňuje specifčnost výkonu činností přímé bezpečnostní povahy ve vztahu k činnosti služby pořádkové policie a příslušníků Krajských zásahových jednotek Policie České republiky či Útvaru rychlého nasazení. Část teoretická je obohacena o empirické výstupy a praxeologický vhled, který vymezuje výcvik policejních ostřelovačů od výcviku vojenských odstřelovačů.

ABSTRACT

CEJP, M.: *Development of Work of Snipers of Police Units in the Czech Republic*. Bachelor thesis. České Budějovice College of European and Regional Studies, 2018 66s. Supervisor of Bachelor thesis: Mgr. Josef Kříha

Key word: Rapid Response Team, fast response team, sniper, sniper rifle

The Bachelor thesis (hereinafter thesis) is theoretically oriented. In the first part clarifies basic resources and terminology of researched sphere. By theoretical and practical appearance it demonstrates professional consequences of researched problems.

In application exkurs this thesis specifies legitimacy of activities, operating space and possibilities of deployment of members of Police of the Czech Republic who do specific activities. It clarifies snipers' position, their tasks and deployment, how and what reasons led to foundation of special units such as Rapid Response Unit and a few years later regional fast response units in the Czech Republic located by place and specialisation. In each unit of the thesis choice of these specialists in view of physical and personal side and their training and equipment is defined. It also refers specificity of achievement of activities of straight safety temper in connection with activities of the service of the police and members of fast response units. In the theoretical part empirical results are added. Practical appearance defines training of police snipers, which is different from military snipers, where this specialisation was established.

Obsah

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 VZNIK Odstřelovačské specializace	13
2.1 Historie	13
2.2 Vymezení pojmu policejní odstřelovač	16
2.3 Kritéria výběru policejního odstřelovače	18
3 POUŽITÍ ZBRANĚ Odstřelovačem podle práva	21
3.1 Krajní nouze - viz aplikace ustanovení § 28 trestního zákoníku.....	21
3.2 Nutná obrana - viz aplikace ustanovení § 29 trestního zákoníku.....	21
3.3 Obecná ustanovení – dle ustanovení § 51 zákona o Policii ČR	22
3.4 Oprávnění policisty použití zbraně dle ustanovení § 56 zákona o Policii ČR	22
3.5 Povinnost policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně dle ustanovení § 57 zákona o Policii ČR	23
3.6 Zákrok pod jednotným velením dle ustanovení § 59 zákona o Policii ČR	24
4 DŮVODY VZNIKU ÚVARU RYCHLÉHO NASAZENÍ A ZÁSAHOVÝCH JEDNOTEK POLICIE ČR A JEJICH ÚKOLY	25
5 Odstřelovači útvaru rychlého nasazení	28
5.1 Výzbroj	28
5.2 Výstroj	35
6 MASKOVÁNÍ	41
7 Odstřelovači záahových jednotek PČR	43
7.1 Výzbroj	43
7.2 Výstroj	48
8 BALISTIKA	49
8.1 Termální balistika	51

8.2	Balistický koeficient.....	52
9	VZDĚLÁVÁNÍ A TRÉNINK POLICEJNÍCH ODSTŘELOVAČŮ	53
9.1	Základní kurz pro odstřelovače	53
9.2	Prolongační kurz pro odstřelovače	53
9.3	Instruktorský kurz pro odstřelovače	54
9.4	Trénink odstřelovačů Policie České republiky.....	54
9.5	Dýchání	56
9.6	Míření	57
9.7	Spouštění	58
10	ÚKOLY ODSTŘELOVAČE	59
10.1	Pozorovací činnost a sběr informací	59
10.2	Přítomnost odstřelovače při zákroku	60
10.3	Ochrana VIP a vládních delegací.....	60
11	POROVNÁNÍ ODSTŘELOVAČŮ V MINULOSTI A DNES	62
	ZÁVĚR.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	66
	Literární zdroje	66
	Elektronické zdroje:	67

ÚVOD

Volba tématu bakalářské práce byla determinována oblastí, která mě velice zajímá a které se věnuji jak ve svém profesním, ale i soukromém životě. Vývoj práce odstřelovačů u policejních složek na území ČR. Domnívám se, že o práci těchto specialistů koluje mnoho zkreslených informací, jak u široké veřejnosti, tak i u samotných policistů, proto rozdílů vysvětlím a upřesním.

V rámci úvodní historické retrospektivy je vymezen pojem odstřelovače, jak označení vzniklo a odkud se pojmenování vzalo. Uvedu několik historických okamžiků, kdy se ještě nedalo hovořit o střelcích na dlouhou vzdálenost jako o specialitech na tuto činnost určenou, ale jen o vynikajících střelcích. Až s postupem času a vývojem vedení válečných konfliktů a výrobou stále modernějších palných zbraní stoupala poptávka po těchto střelcích. V práci je vymezena, legitimita užití zbraně, právních specifikací oprávnění použití donucovacích prostředků a právní předpisy, za jakých je policista oprávněn a povinen použít zbraň dle ustanovení zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“) a dále o jeho povinnostech po použití zbraně.

Třetí kapitola popisuje vznik Odboru zvláštního určení (dále jen „OZU“), který vznikl z důvodu velkého nárůstu teroristických útoků ve světě. Jak byl postupně odbor začleněn ke Sboru národní bezpečnosti a o jeho působení a vývoji do roku 1989, kdy byl přetransformován v dnešní Útvar rychlého nasazení (dále jen „URNA“). Dále je upřesněn vznik krajských Zásahových jednotek, kdy došlo z rozhodnutí vlády v roce 1990 – 1991 k jejich založení. Tyto jednotky vznikly z důvodu rychlejší dosažitelnosti v daných krajích. Dále je definován odstřelovač útvaru URNA, jejich výzbroji a výstroji. U výzbroje uvedu, jak zbraně, tak i jejich parametry od vzniku tohoto útvaru, až po dnešní dobu. U výstroje se budu věnovat pomůckám usnadňující střelbu a určování vzdálenosti, síly větru, tak i vybavení pro maskování a dalším znalostem, které tato specializace vyžaduje.

V rámci samostatné kapitoly je specifikován odstřelovač krajských zásahových jednotek. Jejich nasazení, výzbroji, výstroji a dosažitelnosti v daných krajích.

Samostatná kapitola je věnována balistice, jako vědnímu oboru, kterou musí každý odstřelovač znát, neboť je důležitá k přesnému zasažení určitého cíle. Jsou zde vysvětlena základní kritéria této vědní disciplíny.

V další kapitole práce je porovnán výcviku odstřelovačů v minulosti a dnes, s ohledem na jejich vybavení a použitelné technologie. U teoretické části se zaměřím na nácvik poloh pro snadnou střelbu, určování vzdálenosti, orientaci v terénu a v mapách. Teoretická část bude obohacena o část empirickou, budu demonstrovat samotnou střelbu na cíl, přítomnost odstřelovače při zákroku a úkoly při ochraně VIP osob a vládních činitelů.

V další kapitole provedu porovnání práce a výcviku odstřelovačů v minulosti a dnes, s ohledem na jejich vybavení a použitelné technologie.

Hlavní cíl práce, který specifikuje a zájmově reflektuje vybrané juristické aspekty, proč vznikla speciální jednotka jako Útvar rychlého nasazení a později Krajské zásahové jednotky. Jejich postupné začlenění do struktury Policie ČR po roce 1989. Kdy Útvar rychlého nasazení byl vytvořen jako protiteroristická jednotka s celostátní působností. Naproti tomu Krajské zásahové jednotky byli, určeny k zákrokům proti nebezpečným pachatelům s působností k danému Krajskému ředitelství Policie České republiky, kde působí. Vytvoření specializace odstřelovače, který vznikl až po zřízení těchto jednotek. Jejich úkoly a vybavení upotřebení při zákrocích proti nebezpečným pachatelům.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem práce je analyzovat a zájmově reflektovat z jakých důvodů u Policie České republiky vznikla specializace odstřelovače, která byla vytvořena po velkém nárůstu teroristických akcí ve světě a kriminality na území České republiky. Objasnit genezi vývoje shora naznačené policejní specializace, která se prvotně vyvinula v armádě.

Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. Jednotlivé části se dělí do jedenácti kapitol a subkapitol. Cílem práce, je specifikovat a zájmově reflektovat vybrané juristické aspekty, proč vznikla speciální jednotka jako Útvar rychlého nasazení a později Krajské zásahové jednotky a jejich postupné začlenění do struktury Policie ČR po roce 1989. Kdy Útvar rychlého nasazení byl vytvořen jako protiteroristická jednotka s celostátní působností. Naproti tomu Krajské zásahové jednotky byly, určeny k zákrokům proti nebezpečným pachatelům s působností k danému Krajskému ředitelství Policie České republiky, kde působí.

Druhá kapitola je zaměřena na vznik odstřelovačské specializace z pohledu historické retrospektivy, kdy a kde specializace vznikla. Vymezení pojmu policejního odstřelovače a jejich výběr z pohledu psychické a osobnostní stránky.

Třetí kapitola se zabývá právní úpravou za jakých okolností je nejen odstřelovač, ale i každý policista oprávněn použít zbraň.

Čtvrtá kapitola upřesňuje, za jakých podmínek vznikla speciální protiteroristická jednotka, Útvar rychlého nasazení a krajské zásahové jednotky. Což bylo zapříčiněné velkým nárůstem kriminality a teroristických akcí ve světě.

Pátá kapitola se věnuje výzbroji, která se postupem času vyvíjela a zdokonalovala z potřeby dosahování stále přesnější střelby a dostřelu zbraně u odstřelovačů Útvaru rychlého nasazení.

Šestá kapitola se zabývá maskováním, které je důležité pro odstřelovače jak v přírodním prostředí, tak i v městské zástavbě. Kdy se maskování vyvíjelo z primitivních převleků, až po moderní obleky, díky kterým se odstřelovač stává neviditelným okem lidské bytosti.

Sedmá kapitola se věnuje stejně jako kapitola pátá výzbrojí a výstrojí odstřelovačů Krajských zásahových jednotek, které se nepatrně liší od vybavení odstřelovačů Útvaru rychlého nasazení z důvodu plnění rozdílných úkolů a nasazení.

Osmá kapitola se věnuje vědní disciplíně balistice. Jak okolní prostředí působí na samotnou střelu za působení síly větru a zemské gravitace a působení tlaků po výstřelu v hlavní zbraně.

Devátá kapitola upravuje vzdělávání a proškolení odstřelovačů Policie České republiky. Vymezuje jejich výcvik, který se od začátku této specializace měnil a zdokonaloval z důvodu lepších a přesnějších zbraní a modernějších technologií usnadňující střelbu.

Desátá kapitola upřesňuje úkoly a povinnosti odstřelovače při plnění různých služebních událostí. Ať už se jedná o nasazení v akci proti nebezpečnému pachateli nebo střežení bezpečného prostoru při návštěvě vládních delegací.

Jedenáctá kapitola provádí porovnání odstřelovačů v minulosti a dnes, jak se specializace vyvíjela nejen v modernizaci zbraní, ale i technologií potřebným k přesné střelbě.

Teoretická část práce je zpracována na základě analýzy odborné literatury týkající se dané problematiky.

Praktická část demonstruje technické aspekty a dovednosti spojené s nasazením odstřelovače do akce. Nepozorované přiblížení a zvolení vhodného postu k pozorování přiděleného sektoru a zabezpečení přibližujícího zásahového týmu, který provede samotný zákrok proti nebezpečnému pachateli spojený s oprávněním použití zbraně.

V závěrečné kapitole je uvedena použitá literatura, právní normy, legislativa a elektronické zdroje, které byly použity pro tvorbu práce, která byla tvořena formou sběru dat a porovnáním od počátku až do dnešní doby.

2 VZNIK Odstřelovačské specializace

Ambicí práce je poukázat na vývoj práce odstřelovačů na území ČR. V rámci širší historické geneze je zapotřebí poukázat na historii již v 18. století v Britských koloniích jako byla Indie, kdy se toto pojmenování začalo objevovat nejprve mezi samotnými vojáky a pak i u odborné veřejnosti. O tom jak se z vynikajících střelců pomalu díky jejich dovednostem stávali specialisté určení na nepozorovaný přesun na místo určení a eliminování určeného cíle.

2.1 Historie

Historie odstřelovačů sahá až do 18. století, kdy angličtí důstojníci v Indii si krátili dlouhé chvíle lovem drobného drobného ptáka rodu Gallinago, podobného se slukou (v angličtině snipe). Tento drobný pták se vyskytuje v okolí bažin a břehů vodních ploch. Je ho velice obtížné zasáhnout. Z tohoto důvodu se velmi dobrým střelcům začalo hovorově říkat Sniper. První psanou zmínkou o slově Sniper je datováno roku 1773 v dopise vojáka anglické armády sloužícího v Indii. Odbornou veřejností bylo toto slovo Sniper přijato v roce 1824 ve vydání Oxfordském slovníku. Slovo označovalo střelce střílejícího ze zálohy. Avšak odstřelovač ve vojenské historii existoval mnohem dříve, než bylo slovo Sniper uvedeno v Oxfordském slovníku.¹

V historii najdeme zmínku již v roce 1066, kdy byl v bitvě u Hestingsu zastřelen král Herold nepřátelským lukostřelcem. Po jeho smrti skončila nadvláda Sasů na Anglickém území.²

Jiný slavný zásah je datován kolem roku 1199, kdy král Richard Lví Srdce vedl válečné konflikt s místohrabětem z Limoges a byl zabit výstřelem z kuše při obléhání hradu Chalus.³

¹ BROOKESMITH, Peter, Odstřelovač - výcvik, technika, zbraně, Praha, NAŠE VOJSKO, 2005 ISBN 80-206-0791-9, s. 6 - 9

² BROOKESMITH, Peter, Odstřelovač - výcvik, technika, zbraně, Praha, NAŠE VOJSKO, 2005 ISBN 80-206-0791-9, s. 6 - 9

³ WIKIPEDIA [online] [cit. 2018-02-09]. Dostupné z WWW: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Richard_I._Lv%C3%AD_srdce

Dokonce i na mořské hladině došlo k historickému zásahu a to v roce 1805, kdy flotila Španělů a Francouzů opustila bezpečný přístav v Cadizu. Okamžitě v tu samou chvíli opustila britská flotila svůj přístav. Na levé straně útočící formace se plavil admirál lord Nelson na vedoucí lodi Victoria. Ve chvíli, kdy stál na palubě a velel své flotile byl zasažen výstřelem z pušky, kdy se francouzský střelec ukrýval v plachtové lodě Rodoutable. Osudný výstřel vyšel ze standartní francouzské předovky s hladkým vývrtem. Její účinný dostřel nepřesahoval víc jak 75 metrů.⁴

Průlomem v přesné střelbě se stala tažená hlaveň. V průběhu 18. století se tato novinka nejvíce projevila ve válce o nezávislost v Americe v letech 1775-1783. Místní osadníci se rozhodli spojit ve válce proti britským vojákům. Svoje zbraně měli v perfektním stavu z důvodu přežití v divočině a s lepším dostřelem než byli muškety „Brown Bess“, které byly ve výzbroji britské armády. I když britské velení nasadilo, oddíly elitních střelců na výsledku války to již nic nezměnilo. Amerika získala nezávislost na Britském impériu. Z tohoto důvodu se ve výrobě zbraní zvýšilo úsilí a odstřelovači byli nedílnou součástí každé moderní armády.⁵

V průběhu této války o nezávislost, došlo k několika impozantním zásahům. Ačkoliv v té době se ještě nejednalo o specialisty k těmto úkolům vycvičeným. Historické prameny udávají, že jeden britský voják usmrtil na vzdálenost 228 metrů nepřátelského vojáka, kterému vyčnívala pouze půlka hlavy. Další pramen uvádí, že během tohoto konfliktu bylo zasaženo deset vojáků z toho tři důstojníci při provádění průzkumu. Tento čin měl na svědomí nejmenovaný voják, který si našel místo nad řekou ve vzdálenosti zhruba 800 metrů. Prováděl střelbu, tak dlouho dokud nezneškodnil všechny nepřátelské vojáky.⁶

Britské velení tak přišlo s myšlenkou formovat speciální oddíly odstřelovačů. Tito vojáci se od běžných členů odlišovali uniformou zelené barvy, která jim umožňovala snadnější ukrytí ve vegetaci. Úkolem těchto speciálních oddílů bylo postřelování nepřátelských vojáků ze zálohy. Tento vzniklý regiment se jmenoval „60th Regiment of Foot“, později přejmenován na „Rifle Brigade“.⁷

⁴ BROOKESMITH, Peter, Odstřelovač - výcvik, technika, zbraně, Praha, NAŠE VOJSKO, 2005 ISBN 80-206-0791-9 s. 16 - 18

⁵ FENCL, Jiří. Moderní odstřelovačky. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2006. ISBN 80206-0815-X. s. 16

⁶ HASKEW, Michael E. Odstřelovači ve válce: od americké revoluce do současnosti. Vyd. 1. Praha: Deus, 2007. ISBN 978-80-86215-94-5, s. 17-18

⁷ HASKEW, Michael E. Odstřelovači ve válce: od americké revoluce do současnosti. Vyd. 1. Praha: Deus, 2007. ISBN 978-80-86215-94-5, s. 17-18

Po vypuknutí první světové války v roce 1914, byli britští vojáci vycvičeni tak, aby dokázali na vzdálenost 250 metrů vypálit 30 mířených ran za jednu minutu s uspokojivými zásahy do cíle. Avšak průběh války, která se z pohyblivé změnila na válku zákopovou. Cíle se pomalu zmenšovali, kdy byla z nepřátelského vojáka vidět jen hlava vykukující ze zákopu, přišlo britské velení s myšlenkou, aby se odstřelovači stali odborníky na vyprovokování nepřátelského vojáka.⁸ Vytvářeli makety hlav opatřenými důstojnickými čepicemi a přilbami, které vystrkovali ze zákopů. Dokonce byly opatřeny trubkami, do kterých vojáci vdechovali cigaretový kouř, aby vzhled těchto maket byl co nejreálnější.⁹

Proto se všechny válčící strany rozhodly cvičit odstřelovače. Specialisté byli vyzbrojeni nejmodernějšími zbraněmi a optikou k tomu určeny. Odstřelovači se ve svých dovednostech pomalu, ale jistě zdokonalovali. Jejich prioritou byla přesná střelba a eliminace cíle, zaujímání vhodných stanovišť a jejich maskování. Po válce byly počty armád redukovány na mírové stavy a tito specialisté pomalu upadali v zapomnění. Po roce 1939 byla odbornost odstřelovače zatracována avšak během průběhu a vývoje války po této odbornosti vzrůstala poptávka a začaly se otevírat odstřelovačské školy.

Největší rozmach odstřelovačů odstartoval teroristický útok na Mnichovských olympijských hrách 5. září roku 1972, kdy palestinská skupina Černého září unesla několik izraelských olympioniků. Po útoku začal boom únosů letadel a konjunktura terorismu stoupat. V tu dobu začaly vznikat první protiteroristické a speciální jednotky ve světě, ale i v Československu.¹⁰

Dokonce i na území Československa došlo k nasazení odstřelovače a to v roce 1984. Jednalo se o první ostrou akci Útvaru zvláštního určení, která byla velice náročná, ale i přesto skončila velice úspěšně. V západoslovenské obci Trstín několikanásobně trestaný recidivista se rozhodl zavraždit svojí bývalou manželku, která se s ním rozvedla během výkonu trestu. Cestou si stopl řidiče, kterého vážně zranil a odcizil mu jeho vozidlo. U svého známého, který byl hajný, se zmocnil lovecké zbraně i s náboji. V chatové oblasti přepadl dvojici mladých lidí, které si vzal jako rukojmích. Přítelkyni vojáka základní služby vyslal na stanici Veřejné bezpečnosti se vzkazem, ať mu přivedou jeho bývalou manželku, kterou chtěl zavraždit. Pokud se nevrátí, zastřelil by přítele dívky. Po těchto skutečnostech byl vyhlášen

⁸ HASKEW, Michael E. Odstřelovači ve válce: od americké revoluce do současnosti. Vyd. 1. Praha: Deus, 2007. ISBN 978-80-86215-94-5, s. 18

⁹ FENCL, Jiří. Moderní odstřelovačky. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2006. ISBN 80206-0815-X. s. 230

¹⁰ FENCL, Jiří. Moderní odstřelovačky. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2006. ISBN 80206-0815-X. s. 231.

poplach a dne 23. srpna 1984 byla vyslána skupina útvaru zvláštního určení. Té velel npor. Karel D., ve skupině byli jak bojovníci určení k zásahu, tak i psycholog-vyjednavač, psodov se služebním psem, pyrotechnik, odstřelovači a řidič. Ti byli pomocí vrtulníku přemístěni do Bratislavy a odtud přešli k dotčené chatě, kde se měl ukrývat recidivista. Po prvotním ohledání chaty bylo zřejmé, že zásah bude velice složitý z důvodu toho, že chata byla jako malá pevnost. Okna a dveře byla opatřena ocelovými okenicemi, které by musel pyrotechnik zneškodnit pomocí výbušniny. Pachatel k pozorování okolí využíval systém zrcadel, kdy měl výhled na okolí chaty a své obléhatele aniž by ho policisté mohli zahlédnout nebo zasáhnout přímou palbou. Po dlouhém a únavném vyjednávání propustil dívku, ale stále měl u sebe mladíka, kterému hrozil smrtí, pokud nebudou splněny jeho podmínky. Zásahová skupina se rozhodla provést zákrok. Pomocí výbušniny odpálila dveře a vnikla do chaty. Odstřelovač dostal povolení k zásahu. V podkroví uviděl recidivistu, zmáčkl spoušť a došlo k výstřelu. Skupina našla pachatele na zemi. Recidivista se v okamžiku výstřelu sklonil a střela ho zasáhla do oblasti zad. Nezemřel, byl upoután invalidní vozík. Soudem byl odsouzen k nepodmíněnému trestu na osm let.¹¹

2.2 Vymezení pojmu policejní odstřelovač

V první řadě by se dalo říct, že se jedná o řadového policistu. Jeho hlavní náplní práce je plnit úkoly policie. S náplní jeho specializace mu nabývají další úkoly. Mezi nejdůležitější je přesná střelba, nepozorovaný pohyb v terénu a městské zástavbě, nácvik taktických situací. Jeho úkolem při nasazení do akce je eliminace ozbrojeno pachatele, šíleného střelce, krytí přibližujícího se týmu k zájmovému objektu a také k likvidaci tlakových lahví při požáru. Dále se také využívá jeho schopností při pozorovacích akcích a fotodokumentace zájmového objektu.

Policejní odstřelovač nikdy nebude provádět zákrok sám jak si většina lidí myslí. Je součástí velkého týmu policistů a bude podřízen jednotnému velení, z čehož jeho postavení je odlišné před zákonem. Vzdálenost, na kterou policejní odstřelovači zasahují, nebývá

¹¹ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 274-277.

zpravidla delší než 300 metrů. Avšak nároky na střelbu těchto specialistů jsou daleko větší, než si laická veřejnost myslí.

Uvedené nároky si lze uvést v následujícím příkladu. Dojde k přepadení bankovního ústavu ozbrojenými pachateli. Avšak vše se nepovede, tak jak bylo naplánováno. Dojde k barikádové situaci a pachatelé si vezmou jako rukojmí pracovníky bankovního ústavu a nezúčastněné osoby přítomné v bance. Na místo se dostaví prvosledové hlídky a je povolána zásahová jednotka, která má v týmu sebou vyjednaváče a odstřelovače. Začne vyjednávání s ozbrojenými pachateli a odstřelovačský tým si hledá nejvhodnější pozici k pozorování a případné eliminaci pachatelů. V těchto situacích se z rukojmích stávají takzvané živé štíty a mají za úkol co nejvíce chránit pachatele. Pokud odstřelovač dostane rozkaz k eliminaci ozbrojeného pachatele, nebo si to žádá situace, dle zákona je třeba, aby jeho zásah byl chirurgicky přesný. A to z důvodu toho, že další výstřel by s velkou pravděpodobností nebyl možný. To by mohlo znamenat velké neštěstí pro samotné rukojmí a policista by byl volán k zodpovědnosti. V krajním případě pokud dojde k usmrcení nezúčastněné osoby, bude odstřelovač trestně stíhán. Proto si policejní odstřelovač nemůže dovolit při svém zásahu chybovat. Při jeho nasazení v akci na jeho odbornosti závisí životy nezúčastněných osob a jeho kolegů, které kryje.

Tito specialisté si nevybírají svoje cíle, ale pokud se dá tak říci cíle si vybírají jeho. Většinou jde o to, že je vystaven před jednotvárné pozorování určitého objektu nebo jedné či více osob. A to na dlouhé hodiny. Při takovém pozorování musí být stále v pohotovosti, aby byl v jakémkoliv okamžiku v případě nutnosti schopen se rychle a správně rozhodnout zda provést svůj smrtící výstřel či nikoliv.

Shrneme-li úkoly, kterými je policejní odstřelovač vázán v právních předpisech a nařízeních, musíme uvést pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, kde jsou tyto úkoly přesně stanoveny, a to v článku 11. Specializovaná činnost ostřelovače zahrnuje zejména tyto znalosti a dovednosti především přesnou střelbu z přidělené odstřelovací pušky na vzdálenost 20 - 300 m. Pozorování a monitorování daného sektoru a okolí s přiděleným konkrétním cílem. Dále se jejich činnost orientuje na rekognoskaci a dokumentaci určeného prostoru podle možností s vyhotovením plánu zájmových objektů. Nedílnou součástí jejich specializace je maskování a skryté přiblížení se k zájmovému objektu, zaujímání nejvhodnějších pozorovacích a střeleckých stanovišť. Což je velice důležité pro předávání aktuálních informací z místa jednotného zákroku veliteli zakročující jednotky nebo jiným

velitelským subjektům. Na stanovišti si odstřelovači rozdělí své sektory na, které dokonale vidí ze svých stanovišť, určí palebné sektory pro zajištění dalších osob, které se bezprostředně podílejí na provedení zákroku členové zásahové skupiny, vyjednávač, lékař a jiní (závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008).¹²

2.3 Kritéria výběru policejního odstřelovače

Policejní odstřelovač prochází náročným výběrem. Každý policista, který kdy uvažoval o práci odstřelovače, musí mít k tomu dané předpoklady jako je dobrá střelecká průprava a rozumové vlastnosti, flexibilita, rozhodnost v dané situaci musí být emocionálně stabilní, schopnost sebereflexe, odolnost vůči zátěži.

Pokud jedinec mající tyto vlastnosti projeví, zájem o práci odstřelovače neznamena to, že se tak stane. Toto rozhodnutí závisí na zkušených instruktorech výcviku dané zásahové jednotky, jeho skupiny a vedoucího zda policistu doporučí. Tito instruktoři výcviku jsou členy zásahové jednotky s dlouholetými zkušenostmi jako odstřelovači a mají za sebou nespočet akcí proti nebezpečným pachatelům.

Pokud projde uchazeč tímto výběrem, nastupuje do základního kurzu pro odstřelovače. Jedná se o kurz pro nováčky, kteří jsou ustanoveny na tuto funkci, ale dosud se neúčastnili žádného z těchto kurzů. V kurzu se probírá problematika jako je balistika, základní střelecké polohy, orientace v terénu a maskování. Největší důraz je zde kladen na přesnou střelbu, kdy instruktoři nováčkům pomohou najít nejpřirozenější polohu pro střelbu z dané polohy. Střelba se vyhodnocuje každou třetí střelou, aby se dosáhlo co nejpreciznějších zásahů. Střelba je zde prováděna až do vzdálenosti 300 metrů.

Absolvování kurzu je podmíněno úspěšným splněním střelecké prověrky. Po jejím splnění uchazeč absolvuje ještě teoretickou část zkoušky, kde je prověřen z oblasti balistiky, zbraně a jiných teoretických znalostí. Po ukončení dostane certifikát, že může vykonávat tuto specializaci. Poté se každý rok účastní inovačních kurzů, kde jsou probírány moderní trendy ve střelbě a prověřena jeho přesnost a preciznost ve střelbě, kterou během doby od základního kurzu neustále zdokonaluje.

¹² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, článek 11.

Tento výběr je závislý nejen na doporučení instruktorů, ale také i na ZPPP č.217/2008,

č. 1.

Základní kritéria osobnostní způsobilosti policistů zařazených do zásahové jednotky:

1. Pozitivní indikace

- kognitivní schopnosti
- dobrá úroveň rozumových schopností,
- paměť a úsudek,
- pozornost,
- schopnost samostatně řešit úkoly,
- flexibilita,
- schopnost rozboru situace.

Emocionalita

- emocionální stabilita, vyrovnanost,
- nízká intenzita prožívání reálných situací,
- odolnost vůči zátěži.

Osobnost

- psychická stabilita a integrovaná osobnost,
- schopnost sebereflexe, důvěryhodnost,
- kontrola vlastního chování, pevná vůle,
- přiměřená sebejistota a životní optimismus,
- zdravé sebeprosazení,
- schopnost adaptace,
- zodpovědnost a spolehlivost,- snaha řešit úkoly.

Morálně charakterové vlastnosti

- psychosociální vyzrálost.

Riziko

- zvýšená odolnost vůči rušivým podnětům,
- dobrá úroveň aspirace, motivace,

- zvýšená hladina anticipace,
- ochota přijmout riziko.

Komunikační schopnosti

- umění jednat s lidmi,
- schopnost získat autoritu a respekt,
- rozhodnost, obezřetnost.¹³

2. Kontraindikace

Dezorientovaná osoba, psychická nebo emoční labilita, impulzivita, nízký intelekt, nežádoucí agresivita, výrazný sklon k riziku, výrazný sklon k opatrnosti, nesamostatnost, nerozhodnost, lehkovážnost, tendence spoléhat na náhodu, závislost, intolerance, extremita, psychologická symptomatika.

¹³ Závazný pokyn policejního prezidenta č. č. 217/2008 článek 1

3 POUŽITÍ ZBRANĚ ODSTŘELOVAČEM PODLE PRAVA

Použití zbraně je upraveno v zákoně o policii č. 273/2008 Sb. Tento zákon je základem pro každého policistu i pro odstřelovače za jakých podmínek může a musí použít zbraň k obraně nezúčastněných osob, svých kolegů i své vlastní. Další právní úprava je uvedena v zákoně číslo č. 40/2009 Sb., kdy se jedná o pomoc v krajní nouzi a nutnou obranu.

3.1 Krajní nouze - viz aplikace ustanovení § 28 trestního zákoníku

1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.¹⁴

Toto právní ustanovení bylo použito v roce 2017 a 2018, kdy odstřelovači zásahových jednotek a Útvaru rychlého nasazení byli povoláni do zlínského kraje k plnění služebního úkolu. Jednalo se o odstřel nakažené černé zvěře Africkým morem prasat. Dále mohou být odstřelovači povoláni dle ustanovení zákona č. 40/2009 Sb. § 28 Krajní nouze, k likvidaci tlakových nádob, při požárech, kdy zasahujícím příslušníkům Hasičského sboru hrozí nebezpečí při jejich zdlouhavém a nebezpečném ochlazování.

3.2 Nutná obrana - viz aplikace ustanovení § 29 trestního zákoníku

1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.¹⁵

¹⁴JELÍNEK, NOVOTNÝ a spol. Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb. Trestního zákoníku, vydává Nakladatelství Sagit a.s. ISBN 978-80-7208-991-8 s. 18

¹⁵ JELÍNEK, NOVOTNÝ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb. Trestního zákoníku, vydává Nakladatelství Sagit a.s. ISBN 978-80-7208-991-8 strana 18

3.3 Obecná ustanovení – dle ustanovení § 51 zákona o Policii ČR

Policista je oprávněn při zákroku použít donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen.¹⁶

3.4 Oprávnění policisty použití zbraně dle ustanovení § 56 zákona o Policii ČR

- 1) Policista je oprávněn použít zbraň:
 - a) v nutné obraně nebo krajní nouzi,
 - b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
 - c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,
 - d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
 - e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
 - f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovanou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,
 - g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo
 - h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

¹⁶ ZÁMEK, FILÁK Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2018 [cit. 2018-01-15]. Dostupné na WWW.

<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx>

2) Použití zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) je přípustné pouze za podmínky, že užití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné.

3) Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

4) Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrožit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

5) Zbraní podle této hlavy se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.¹⁷

3.5 Povinnost policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně dle ustanovení § 57 zákona o Policii ČR

1) Po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je policista povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně.

2) Zákrok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití. Úřední záznam neseписuje při použití pout podle § 54.

¹⁷ ZÁMEK, FILÁK Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky: Úplné znění zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Vyd. 9. Praha: Armex, 2015. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-35-9.

3) Vedoucí policejního útvaru je povinen vyrozumět bez zbytečného obkladu příslušného státního zástupce o zranění nebo usmrcení osoby anebo o škodě nikoliv nepatrné, způsobených použitím donucovacího prostředku nebo zbraně.¹⁸

3.6 Zákrok pod jednotným velením dle ustanovení § 59 zákona o Policii ČR

1) Při zákroku pod jednotným velením rozhoduje o použití donucovacího prostředku a zbraně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacího prostředku a zbraně může na místě zákroku rozhodnout také nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacího prostředku nebo zbraně musí být zadokumentováno záznamovou technikou se zvukem nebo v listinné podobě.

2) Rozhodnutí podle odstavce 1 přechází na toho, kdo rozhodnutí učiní, odpovědnost za splnění povinnosti podle § 57.¹⁹

¹⁸ ZÁMEK, FILÁK Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky: Úplné znění zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Vyd. 9. Praha: Armex, 2015. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-35-9.

¹⁹ ZÁMEK, FILÁK Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky: Vyd. 9. Praha: Armex, 2015. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-35-9.

4 DŮVODY VZNIKU ÚVARU RYCHLÉHO NASAZENÍ A ZÁSAHOVÝCH JEDNOTEK POLICIE ČR A JEJICH ÚKOLY

Útvar rychlého nasazení Policie České republiky, jenž používá známou zkratku URNA je speciální útvar určený pro boj proti terorismu. Provádí zákroky proti teroristům, únoscům dopravních prostředků a osob, proti pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů. Provádí hlavně jejich zadržení. Provádí servis pro celorepublikové útvary jako je Národní protidrogová centrála a Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, ale i mimorezortními orgány a institucemi a Bezpečnostní informační službu.²⁰

Na území ČSSR začaly speciální policejní jednotky vznikat v roce 1979 a to z důvodu velkého nárůstu terorismu ve světě. Tehdejší Federální ministerstvo vnitra Československé republiky reagovalo zřízením OZU, (Odbor zvláštního určení).

Tento útvar prováděl výběr uchazečů z řad SNB, (Sbor národní bezpečnosti) a to z členů, kteří měli určité specializace jako např. sportovní střelci, pyrotechnici, potápěči a horolezci. Koncem roku 1980 byl útvar přiřazen jako XIV. Správa FMV ČSSR. Jelikož u policie dosud neexistovala podobná jednotka, vycházelo se z výcviku speciálních průzkumných jednotek ČSLA. Dále se přebíral model od protiteroristických jednotek v Evropě jako např. od SRN a Rakouska a také od vojenských jednotek SSSR, Anglie a Francie.

Jelikož po roce 1989, kdy došlo k nasazení XIV. Správy FMV ČSSR k potlačení demonstrace na Národní třídě v Praze došlo v roce 1990 k reorganizaci útvaru a bylo ustanoveno kdo a kde a za jakých okolností může být tato jednotka nasazena. A výcvik této jednotky se začal směřovat k nejmodernějším takticko- technickým postupům.²¹

Po otevření hranic ČSSR Evropě a vyhlášením amnestie prezidenta republiky došlo k velkému nárůstu kriminality. A to především vydírání výpalného, obchodování s bílým

²⁰ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, strana 8

²¹ HANAFI Farid bakalářská práce Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách [online] Brno 2013 [cit. 2018- 01-07]. Dostupné na WWW http://is.muni.cz/th/108569/fsps_b/Bakalarska_prace.pdf

masem, výrobou a distribucí drog a častého používání střelných zbraní. A došlo k tomu, že Útvar rychlého nasazení na takový nárůst kriminality nestačil.

Proto stát v roce 1990-1991 reagoval na tuto situaci zřízením krajských zásahových jednotek, které spadaly pod službu pořádkové policie. Hlavním úkolem nově vzniklých jednotek byl boj proti organizovanému zločinu a zásahu proti zvláště nebezpečným pachatelům. Výcvik se ubíral stejným směrem jako u celorepublikového útvaru a za nedlouho navázali i na vlastní zkušenosti.

Česká národní rada v roce 1991 schválila zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky a po rozšíření v roce 1993 kdy byla vložena Hlava třetí upravující a zřizující vysílání zásahových jednotek pořádkové policie a zásahové jednotky rychlého nasazení do akce. Dle § 42 odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky jsou zásahové jednotky a zásahová jednotka rychlého nasazení povolávány na zákroky proti teroristům, únosům osob a dopravních prostředků, nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažným úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení. Dále podle § 42 b odst. 2 zákona č. 283/1991 Sb. lze zásahové jednotky nasadit k ochraně nebo obnovení veřejného pořádku, jakož i k obnovení pořádku v místech, kde se vykonává vazba nebo trest odnětí svobody. Podle § 42 b odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky je možné zásahové jednotky nasadit i k záchranným akcím, zejména při vzniku živelných pohrom a katastrof, velkých dopravních nehod a průmyslových havárií.²²

Podle zákona o Policii ČR, byly tyto jednotky vybavovány speciálními zbraněmi a donucovacími prostředky dle ustanovení § 39 a odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii ČR. Jelikož tyto speciální zbraně a donucovací prostředky jsou velice specifické a jejich pořizovací cena je vysoká, nemohou být takovými zbraněmi vybaveni všichni policisté Policie České republiky. Z tohoto důvodu je velice důležité, aby příslušníci, kteří takové zbraně používají, prošli speciálním výcvikem k obsluze jak tyto zbraně a prostředky používat a starat se o ně. Proto došlo u těchto jednotek k zavedení takticko-speciálního výcviku. Jelikož takticko-speciální výcvik je velice specifický je důležité ho propojit s ostatními

²²HANAFI Farid bakalářská práce Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách [online] Brno 2013 [cit. 2018- 01-07]. Dostupné na WWW http://is.muni.cz/th/108569/fsps_b/Bakalarska_prace.pdf

výcviky jako je práce ve výškách a nad volnou hloubkou, psychologickým výcvikem a tělesnou přípravou. Tyto výcviky se vzájemně prolínají a doplňují. Taktická příprava v sobě zahrnuje nácvik různých situací zákroků, jako jsou zákroky v budovách a mimo ně. Osobní ochrana osob. S těmito situacemi je spojena práce odstřelovače kdy kryje z bezpečné vzdálenosti přibližující se tým, který provádí samotný zákrok.²³

²³HANAFI Farid bakalářská práce Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách [online] Brno 2013 [cit. 2018- 01-12]. Dostupné na WWW http://is.muni.cz/th/108569/fsps_b/Bakalarska_prace.pdf

5 Odstřelovači Útvaru rychlého nasazení

Odstřelovači Útvaru rychlého nasazení provádějí náročné zákroky a pro tuto činnost musí být odpovídajícím způsobem vybavení. Při zákrocích se pohybují v různém prostředí, proto je nutné zvolit odpovídající vybavení. Do výzbroje odstřelovačů URNA patřili a patří jak útočné pušky, tak speciální odstřelovačské pušky. Kdy sledují nejmodernější trendy ve zbrojení a výrobě nových zbraní, Dokonce se podílí na testování nových zbraní. Pokud jim tyto zbraně vyhovují a projdou náročným testováním instruktorů a příslušníků jednotlivých oddělení je zbraň zařazena do výzbroje jednotky. Představím zbraně používané odstřelovači od vzniku útvaru až po dnešní dobu. Patří sem jak odstřelovací pušky, tak podpůrné útočné pušky.²⁴

5.1 Výzbroj

Dragunov SVD-1

Slavná puška ruské výroby. V československé armádě ve výzbroji od osmdesátých let a postupně se dostala do výzbroje odstřelovačů Útvaru rychlého nasazení. Poloautomatická zbraň s principem odběru prachových plynů z hlavně, s rotací uzamčeným závorníkem. Byla vybavena optickým zaměřovačem s téměř čtyřnásobným zvětšením. Díky němu se s touto puškou dosahovalo o něco přesnějšího soustřelu než se samopalem vz. 58. Její největší předností byl noční zaměřovač NSPI-1, jelikož jiné ruční zbraně takovýmito viděním nedisponovali. Jejím velkou předností byla vysoká spolehlivost a odolnost při vysazování mužů na padácích.²⁵

²⁴ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 1

²⁵ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 108

Obr. 1: odstřelovací puška Dragunov SVD-1²⁶

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 54 R
Délka	1175 mm
Hmotnost zbraně	5,3 kg
Úst'ová rychlost	830 m/s
Kapacita zásobníku	10 nábojů ²⁷

Sig Sauer SSG 3000

Další zbraní je puška SSG 3000, jedná se o jednu z nejlepších pušek tohoto typu švýcarské výroby. Určena byla pro armádu, ale našla si cestu k policejním jednotkám. Je vybavena válcovým závěrem. Konstruována pro náboj NATO 7,62 x 51 mm. Silnostěnná hlaveň je uchycena v pouzdře závěru svěrným spojem a třemi šrouby. Hlaveň je na konci osazena tlumičem výšlehu s podélnými průřezy. Pouzdro závěru je z lehkých slitin, do kterého je ze spodu namontovaný spoušťový mechanismus a zásobníková šachta. Závěr zbraně se zamyká na tři ozuby, které se zamykají přímo do hlavně. V závěru je uložen bicí mechanismus s krátkým chodem a lehkým úderníkem. V zadní části závěru je výstražník ten upozorňuje, zda je náboj v komoře. Regulovatelný spoušťový mechanismus., kdy si každý střelec může nastavit odpor spouště dle vlastních požadavků. Aktivováním pojistky se blokuje úderník i závěr. Ovládání pojistky je za klikou závěru a dá se obsluhovat palcem

²⁶ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>

²⁷ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 108

střílející ruky. SSG 3000 je vybavena pětiranným schránkovým zásobníkem. Na přesnou střelbu se používá optický zaměřovač Nightforce, jelikož zbraň nemá pevná mířidla. Na zbraň se dají namontovat teleskopické nožičky, které usnadňují přesnou střelbu. Jako doplňková výbava je u zbraně sonický tlumič hluku.²⁸

Obr. 2: odstřelovací puška Sig Sauer SSG 3000²⁹

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 51 NATO
Délka	1180 mm
Hmotnost zbraně	5,44 kg
Úst'ová rychlost	800 m/s
Kapacita zásobníku	5 nábojů ³⁰

²⁸ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 116

²⁹ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <https://www.officer.com/tactical/firearms/rifles/product/10863612/sig-sauer-inc-ssg-3000-patrol-rifle>

³⁰ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 116

Sako TRG 42

Puška finské výroby určená především ke střelbě na dlouhou vzdálenost je oblíbená u odstřelovačů z řad policie a armády, ale i u sportovních střelců. Je vybavena optickým zaměřovačem 6 – 25 x 50 se světelným bodem, který se dá dle potřeby rozsvítit a tím zlepšit komfortní zaměření cíle při zhoršené viditelnosti. Její obliba pramení z velké spolehlivosti a přesnosti, kterou poskytuje střelci. Členové speciálních jednotek oceňují zkrácenou verzi FS se sklopnou pažbou. Ke zbrani je velká doplňková výbava, která výrazně zvyšuje použitelnou hodnotu této pušky.³¹

Obr. 3: odstřelovací puška Sako TRG 42³²

Ráže	338
Náboj	338 Lapua Magnum
Délka	1200 mm
Hmotnost	5,3 kg
Úst'ová rychlost	1019 m/s
Kapacita zásobníku	5 nábojů ³³

³¹ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 116

³² DETEX s.r.o. [online] Praha 2009 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW. <http://www.detex.cz/sako-trg-22-a-42/>

³³ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 116

Accuracy International AW 97

Zbraň britské výroby AW (Artic Warfare), vybavena masivním pouzdem závěru, plastovou pažbou a volně vloženou hlavní. Vyznačuje se vynikající přesností díky kvalitnímu střelivu a optickému zaměřovači Schmidt Bender 3 – 12 x 50 nebo 4 – 16 x 50. Je vybavena nočním zaměřovačem Simrad KN 250 a vynikajících tlumičem hluku, který vyzdvihuje její kvalitu. Ve výzbroji Útvaru rychlého nasazení je tato puška ve dvou provedeních a to AW v ráži 7,62 x 51 nebo AW 50 ráže 12,7 x 99, která umožňuje střelbu na velmi dlouhou vzdálenost přesahující 1000 metrů.³⁴

Obr. 4: odstřelovací puška Accuracy International AW 97³⁵

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 51 NATO
Délka zbraně	1180 mm
Hmotnost	5,9 kg
Úst'ová rychlost	830 m/s
Kapacita zásobníku	10 nábojů ³⁶

..

³⁴ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 118

³⁵ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>

³⁶ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, strana 118

Accuracy international AW 50 F

Jedná se o pušku vyráběnou ve Velké Británii jako Accuracy International AW 92. Avšak tato zbraň je vyráběna v ráži 12,7 mm. Což jí předurčuje ke střelbě na velmi dlouhou vzdálenost nebo k ničení neživých cílů. Je osazena optickým zaměřovačem

4 – 16 x 50. Dnes tyto velkorážné pušky jsou ve výbavě všech speciálních jednotek ať už policejních jednotek, tak různých armád světa.³⁷

Obr. 5: odstřelovací puška Accuracy International AW 50 F³⁸

Ráže	12,7 mm
Náboj	12,7 X 99 NATO
Délka zbraně	1350 mm
Hmotnost	13 kg
Kapacita zásobníku	9 nábojů ³⁹

³⁷ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 116

³⁸ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>

³⁹ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 116

Heckler Koch HK 417

Útočná puška německé výroby je kombinací dvou pušek a to M4 a G36, ovšem ve tvaru těla M4 je ukrytý systém německé pušky G36, který odemyká závěr pomocí pístu. Ve svém důsledku spojuje výhody obou zbraní. Avšak v ráži 7,62 x 51 osazena kvalitním puškohledem 4-16 x 50. Tato puška se vyznačuje velkou přesností, spolehlivostí a účinností. Používá se jako palebná podpora a odstřelovači Útvaru rychlého nasazení jí používají jako doplňkovou pušku v otevřeném terénu, hlavně pak v zahraničních operacích.⁴⁰

Obr. 6: útočná puška Heckler Koch 417⁴¹

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 51 NATO
Délka zbraně	985 mm
Hmotnost	3,99 kg
Kadence	500-600 ran/minutu
Kapacita zásobníku	10/20 nábojů ⁴²

⁴⁰ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 115

⁴¹ MODERN Firearms [online] 1999-2018 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <https://modernfirearms.net/en/assault-rifles/germany-assault-rifles/hk-417-eng/>

⁴² STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 115

5.2 Výstroj

Výstroj je nedílnou součástí každého odstřelovače stejně důležitá jako jeho výzbroj. Jedná o prostředky na měření rychlosti větru, teploty a vzdálenosti Pozorovací přístroje a maskovací prostředky. Jelikož každý odstřelovač používá individuální prostředky, uvedu zde pouze základní vybavení, bez kterého se dle mého názoru neobejde žádný odstřelovač.

Anemometr Windmaster 2

Vítr a teplota prostředí ovlivňuje dráhu střely velkým způsobem stejně jako termální balistika. Proto je velmi důležité znát jeho směr a sílu. Jeho měření se provádí neustále během střelby. Windmaster 2 vyniká velkou přesností díky vnitřní mechanice s elektronickým čipem. Díky lithiové baterii vydrží v provozu až deset let. Díky mřížce kolem lopatek lze měřit rychlost větru, aniž by střelec musel stát podle směru proudění větru. Displej obsahuje informace o maximální síle větru během aktuálního měření. Dále jsou přístroje, které zvládají zároveň měřit rychlost větru a teploty jako je například přístroj Kestrel.⁴³

⁴³ HANAFI, Farid, 2013, *Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách*, nepublikovaná bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra atletiky, plavání a sportu v přírodě, Brno 18. 4. 2013 s. 33

Obr. 7: větroměr Anemometr Windmaster 2 ⁴⁴

Displej obsahuje tyto údaje:

- hodnota aktuální síly větru v danou dobu
- maximální síla větru
- graf ukazující hodnotu větru v jednotkách Beauforta

Laserový dálkoměr Bushnell ZP Elite 1500

Nezbytná pomůcka každého odstřelovače nejen v České republice, ale na celém světě. Určení vzdálenosti cíle, na který má být prováděna střelba je rozhodujícím faktorem k úspěšnému splnění dané akce. Průměr objektivu 26 mm a sedminásobné zvětšení poskytuje kvalitní obraz za každého počasí. Přesné měření lze provádět na vzdálenost až 1465 metrů,

⁴⁴ PУHY.cz [online] Praha 2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <https://www.puhy.cz/anemometr-kaindl-windmaster-2-3916.html>

při odchylce plus mínus 1 metr. Při zhoršené viditelnosti je přístroj Elite vybaven LED diodou pro přisvětlení.⁴⁵

Obr. 8: laserový dálkoměr Bushnell ZPl Elite 1500⁴⁶

Pozorovací dalekohled Carl Zeiss

Jde o prostředek pro pozorovatele k přesnému identifikování cíle pro střelce. Zvětšení je 20 – 60. Příslušenství k dalekohledu je stativ, který je převážně používán jako podpora pro pušku při střelbě v nestandartních polohách⁴⁷

⁴⁵ HANAFI, Farid, 2013, *Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách*, nepublikovaná bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra atletiky, plavání a sportu v přírodě, Brno 18. 4. 2013 s. 33

⁴⁶ MIDWAY USA [online] Midway 2018 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <https://www.midwayusa.com/product/569694/bushnell-elite-1500-laser-rangefinder-7x-black>

⁴⁷ HANAFI, Farid, 2013, *Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách*, nepublikovaná bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra atletiky, plavání a sportu v přírodě, Brno 18. 4. 2013 s. 33

Obr. 9: pozorovací dalekohled Carl Zeiss⁴⁸

Střelecký rest bag

Jedná se o kožený nebo textilní vak naplněný sypkým materiálem., který se používá k přesnému zafixování pažby. Působením na vak nestřeleckou rukou dosáhne odstřelovač přesného zafixování pažby zbraně a jejímu dokonalému zaměření na cíl. Což zvyšuje přesnost střelby. Tuto pomůcku si každý odstřelovač vyrábí sám dle svých požadavků.⁴⁹

V dnešní době přechází většina specialistů na výměnu pevné pažby za sklopnou. Ta je variabilně nastavitelná do všech směrů dle individuálních požadavků odstřelovače.

⁴⁸ DOLEŽAL Robert [online]. Brno 1999-2018 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z WWW: <http://www.birdwatcher.cz/vyber-stativoveho-dalekohledu/>

⁴⁹ HANAFI, Farid, 2013, *Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách*, nepublikovaná bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra atletiky, plavání a sportu v přírodě, Brno 18. 4. 2013 s. 34

Obr. 10: střelecký Rest bag.⁵⁰

Noční vidění

Přístroje pro toto vidění se rozdělují na aktivní a pasivní. Pasivní využívá zbytkového světla z měsíce, hvězd a venkovního světla. To následně zesiluje. Oproti tomu aktivní vidění je závislé na vlastním zdroji infračerveného záření. Infračervený zářič osvětluje cíle a následně odražené paprsky jsou zachycovány, snímány a promítány na stínítko infračerveného zařízení.

50 BROWNELLS [online]. Brno [cit. 2016-10-17] Dostupné z WWW: <https://www.brownells.co.uk/Shooting-Accessories/Shooting-Rests/Bench-Rest-Bags>

Obr. 11: noční vidění⁵¹

⁵¹ MRŇA Radek [online]. Velká Bíteš [cit. 2016-10-17]. Dostupné z WWW: <https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&id=FD88240E4457F80703394BC55499835DC85AFBDA&thid=OIP.4CGciLavJLRxfJ9FYon3rAHaF8&mediaurl=ht>

6 MASKOVÁNÍ

Tato dovednost je nedílnou součástí každého odstřelovače, na které závisí úspěch či neúspěch dané akce. Při špatném zamaskování může dojít ke smrti rukojmích, zasahujících policistů či samotného ostřelovače. Maskování se liší v závislosti na druhu prostředí, jde-li o městskou zástavbu nebo přírodu. K tomu se využívá různých obleků pro maskování v zimním nebo letním počasí. Městská zástavba je, co se týče maskování specifická z důvodu rozmanitosti barev a staveb. Z toho důvodu každý ostřelovač využívá improvizovaných maskovacích prostředků.⁵²

Snaha splynout s okolním prostředím zde byla od dávných počátků. Ať už z důvodu lovu nebo jiného důvodu jako byla vojenská akce nebo sabotáž. První zmínka o maskování sahá až do 14. století kdy se ve feudálním Japonsku nindžové zahalovaly do tmavého oblečení, které jim poskytovalo krytí jelikož, jejich akce, byly prováděny převážně v noci. Další zmínka je až z 18. století kdy se tehdejší vojáci snažili splynout s okolím. Avšak tato snaha nebyla natolik významná, aby změnila dosavadní trendy.⁵³

Až na počátku První světové války si někteří vojáci a hlavně odstřelovači tento problém začali uvědomovat a svoje uniformy dokreslovali pomocí barvy maskovacími prvky. Odstřelovači došli až tak daleko, že začali klást i důraz na zamaskování zbraně a svojí výstroje. Tím položili základy modernímu maskování a vzniku prvního obleku Ghillie neboli hejkalu.

Při samotném maskování je kladen důraz na rozbití siluety jako postavy. Je třeba, aby hlava splynula s rameny. K tomu jsou určeny právě dnes moderní obleky Hejkal v různém kamuflážním zbarvení. Jedná se o maskovací oblek, který je pokryt maskovacím vzorem, který je nanesen na třásních látky a síti. Je to podpůrný prostředek pro maskování a neučiní daného odstřelovače neviditelným. Uživatel, musí oblek doplnit o přirozené doplňky vegetace dané podle toho, kde se chystá zamaskovat.

⁵² KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor správy policejního školství, 2002 s. 4vzdělávání a

⁵³ WIKIPEDIA [online] [cit. 2018-02-09]. Dostupné z WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maskovací_oblečení

Schopnost maskování

Jedná se o nouzovou improvizaci odstřelovače, kdy je třeba se zamaskovat, aniž by bylo možné použít daných pomůcek. Zde se uplatňují zkušenosti a praxe daného jedince. Jako maskovací pomůcky používá přírodní materiál, bláto, popel.

Maskování výstroje

Je důležité, aby byli zamaskované veškeré pomůcky včetně zbraně, které používá odstřelovač na určené pozici. Při samotném maskování je nezbytné, aby bylo možné výstroj a zbraň používat. Zbraň se maskuje pomocí maskovací sniper šály. Optický zaměřovač je třeba chránit před sluncem, kdy by mohlo dojít k odrazu a světla od optiky a následnému prozrazení pozice odstřelovače. K tomuto se používá speciální sluneční clona s průhledem ve tvaru včelí plástve. Ta láme světlo a zamezuje odrazu od čočky objektivu.

Podstatnou součástí maskování je kladen důraz na cílové ukazatele. Těm musí odstřelovač porozumět, aby věděl, co při samotném maskování může nebo naopak nemůže udělat. Mezi tyto ukazatele patří zvuk, pach, pohyb a nevhodně zvolené maskování.

Zvuk – demaskující ukazatel, nejvíce slyšitelný při východu a západu slunce, zapříčiněný špatně upevněnou nebo zvolenou výstrojí, pohybem nebo mluvením.

Pachy – silné parfémy a deodoranty, ale i repelent, cigaretový kouř, vaření.

Pohyb – nejvíce viditelný za dne, proto je vhodné se pohybovat velice pomalu a s rozmyslem každého kroku.⁵⁴

⁵⁴ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 4-6

7 Odstřelovači zásahových jednotek PČR

Odstřelovači zásahových jednotek mají obdobnou výzbroj a výstroj jako odstřelovači Útvaru rychlého nasazení, avšak v minulosti i dnes dochází k některým rozdílům v tomto vybavení. Mají obdobné úkoly, jako odstřelovač Útvaru rychlého nasazení i obdobnou výzbroj a výstroj. Ta se liší pouze u některých zbraní, jako jsou ty určené na střelbu na velmi dlouhou vzdálenost a na plnění zahraničních misí.

7.1 Výzbroj

Odstřelovačská puška vzor. 54

Puška byla navržena pro československou lidovou armádu a vychází z ruské odstřelovací pušky Mosin 1891/30. Do výzbroje armády byla zavedena v roce 1954. Vyráběna byla Českou zbrojovkou Uherský Brod. Je vybavena odsuvným válcovým závěrem, který se skládá ze tří částí, tělo závěru s klikou, válcové hlavy závěru a bicího mechanismu. Hlaveň má čtyři pravotočivé drážky. Muška je stranově stavitelná a vyměnitelná, hledí je křivkové a nastavitelné na vzdálenost od 100 do 1200 metrů. Byla osazena zaměřovacím dalekohledem Meopta 2,5 x 6P s výškovou a stranovou korekcí. Má přímohlednou dalekohlednou soustavu se vzpřímeným obrazem. Dalekohled má v zorném poli záměrnou značku výškově a stranově stavitelnou k potřebné korekci při střelbě. Tato zbraň byla za nedlouho nahrazena sovětskou puškou Dragunov SVD – 1. Uživatelé této zbraně uvádějí, že trénink s touto puškou byl velice náročný. Jelikož zbraň měla velký zpětný ráz a po vystřelení více jak 50 nábojů bylo velice obtížné se na další střelbu soustředit.⁵⁵

⁵⁵ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.militaria.wz.cz/cs/pu-54.htm>

Obr. 12: odstřelovací puška vzor 54⁵⁶

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 54R
Délka zbraně	1148 mm
Hmotnost	4,4 kg
Úst'ová rychlost	795 m/s
Kapacita zásobníku	4 náboje ⁵⁷

⁵⁶ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.militaria.wz.cz/cs/pu-54.htm>

⁵⁷ LOPRAIS Zdeněk [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.militaria.wz.cz/cs/pu-54.htm>

Sako TRG 22

Jedná se o pušku stejné výroby jako u pušky Sako TRG 42. Tato zbraň je navržena pro standartní náboj 308 Winchester určená na střelbu na střední vzdálenost. Závěr je masivní zamyká se na tři ozuby po 120 stupni. Velkou výhodou u zbraní Sako TRG 22 a 42 je plně nastavitelný spoušťový mechanismus. Spoušť se dá nastavit ve třech polohách dopředu dozadu a do stran. Velkou výhodou je vyjmutí spoušťového mechanismu po odšroubování jednoho šroubu. Je osazena optickým zaměřovačem 4 - 16 x 50, který má dostatečné parametry pro střelbu na vzdálenost na kterou je zbraň určena.⁵⁸

Obr. 13: odstřelovací puška Sako TRG 22⁵⁹

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 51 NATO
Délka zbraně	1000 mm
Hmotnost	4,7 kg
Úst'ová rychlost	850 m/s
Kapacita zásobníku	10 nábojů ⁶⁰

⁵⁸ MAGAZÍN střelctví [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://magazin.strelectvi.cz/sako-trg-22-recenze/>

⁵⁹ DETEX s.r.o. [online] Praha 2009 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.detex.cz/sako-trg-22-a-42/>

⁶⁰ MAGAZÍN střelctví [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW: <http://magazin.strelectvi.cz/sako-trg-22-recenze/>

Heckler Koch G 36 K

Útočná puška Německé výroby, kterou používají speciální jednotky a policejní sbory na celém světě nejen v Evropě, ale i v Americe. Tělo je polymerové zpevněné ocelovými pláty se sklopnou pažbou. Výrobce je osazena optikou 1,5 nebo trojnásobným přiblížením. Tato optika je nahrazována optickými zaměřovači Trijicon, Hensold nebo Eotec, které disponují lepšími optickými parametry. Dále se dá na zbraň připojit granátomet od stejného výrobce. Různé svítilny a laserové zaměřovače. Tato zbraň postupně nahradila dosluhující samopal vz. 58. Používá se v otevřeném terénu a u odstřelovačů URNA především v zahraničních operacích. U odstřelovačů je velice ceněna jako podpůrná zbraň odstřelovače nebo jeho pozorovatele.⁶¹

Obr. 14: útočná puška Heckler Koch G 36 K⁶²

Ráže	5,56 mm
Náboj	5,56 x 45 NATO
Délka	615 mm
Hmotnost zbraně	3,4 kg
Úst'ová rychlost	850 m/s
Kapacita zásobníku	30 nábojů ⁶³

⁶¹ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 114

⁶² DETEX s.r.o. [online] Praha 2009 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW. <http://www.detex.cz/sako-trg-22-a-42/>

⁶³ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 114

Samopal vz 58.

Legendární samopal československé výroby je u ozbrojených složek více než 50 let. Je velice ceněn pro jeho spolehlivost, přesnost, účinný dostřel a dostatečnou energii střely. Jelikož nebyl modernizován a pro potřebu dnešní střelby nebyl vybaven lištou k osazení svítilny a jiných moderních součástí ke střelbě byl postupně nahrazován modernějšími zbraněmi, jako je HK 416 a HK G 36 K.⁶⁴

Obr. 15: útočná puška Samopal vz. 58⁶⁵

Ráže	7,62 mm
Náboj	7,62 x 39 vz. 43
Délka	845 mm
Úst'ová rychlost	705 m/s
Kadence	700 – 800 ran/min
Kapacita zásobníku	30 ran ⁶⁶

⁶⁴ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 114

⁶⁵ FAIKL Zdeněk [online] Pardubice 2009 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW. <http://www.ballistica.cz/ballistica/eshop/14-1-Samopal/-4-/5/86-Samopal-vz-58-V-CZ-858-TACTICAL-7-62-x-39>

⁶⁶ STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 114

7.2 Výstroj

Výstroj u odstřelovačů zásahových jednotek je obdobná jako u ostřelovačů URNA. Používají měřiče síly větru, vzdálenosti, rest back, pozorovací dalekohledy a všechny moderní dostupné technologie. V maskování se používají různé druhy maskovacích obleků a kamuflážních barev. Dále se používá termo obal na náboje.

Termo obal na náboje

Jedná se o plastový obal s izolačním materiálem, který udržuje konstantní teplotu nábojů v jakýchkoliv tepelných podmínkách. Stálá teplota náboje je velice důležitá v důsledku na rychlosti zahoření střelného prachu a tudíž může dojít k odchylce Balistické křivky. V dnešní době hodné střelců upřednostňuje nosit náboje pouze v kapse oděvu, kde si uchovávají stálou teplotu. Názory zda nosit náboje u sebe nebo v termo obalu se liší. Každému střelci vyhovuje něco jiného.

Střelecký deník

Jedná se o pomůcku, kterou používají odstřelovači na celém světě. Jde o sešit, kam si každý odstřelovač píše svůj trénink. Kdy a kde a na jaké střelnici k tréninku došlo. Jaká byla venkovní teplota, síla větru a nadmořská výška. Tyto údaje jsou velice důležité z důvodu působení balistiky a hoření střelného prachu. Dále si sem zapisuje studenou ránu, což je první výstřel v tréninku, jelikož ještě střelbou nezahřátá hlaveň vykazuje odlišné vlastnosti. Spotřebovanou municí z důvodu toho, že každý výrobce garantuje jinou délku životnosti hlavně. Dále si sem zapisuje z jaké vzdálenosti a polohy prováděl střelbu a na jaký cíl. Tento deník slouží k porovnání tréninku a k vyhodnocení jejich výsledků.

8 BALISTIKA

Balistika je vědní obor, který se zabývá účinkem a pohybem střely. Rozděluje se na balistiku vnitřní, vnější a termální. Balistika je pro odstřelovače velice důležitá, proto je na ní kladen důraz již v základním kurzu. Bez této znalosti by odstřelovač nedosahoval přesné střelby na požadovaný cíl⁶⁷.

Balistika vnitřní – zabývá se působením střely uvnitř hlavně, než střela opustí ústí hlavně. Jedná se o složení náboje, rychlost úderu zápalníku, tlaky v nábojové komoře, rychlost střely procházející hlavní zbraně a zpětný ráz. Všichni policejní odstřelovači při plnění služebních úkolů používají zbraně a střelivo, kterými jsou vyzbrojeni od Policie České republiky, proto z tohoto důvodu nemohou vnitřní balistiku ve většině případů ovlivnit. Proto z toho důvodu se používá nejkvalitnější sportovní střelivo dostupné na trhu.

Vnější balistika – zabývá se působením střely za letu od ústí hlavně k danému cíli. Jedná se o pojmy, jako je nastřelení zbraně, rychlost střely, energie střely, dráha střely, největší převýšení, doba letu střely, balistická křivka, bod dopadu střely, snos větrem. Tyto prvky působí na všechny palné zbraně, ať už se jedná o krátké či dlouhé zbraně.

dráha střely – jedná se o skutečnou dráhu a dobu letu střely od opuštění ústí hlavně než je gravitací stažena k zemi. Tuto dobu a dráhu střely lze spočítat matematicky, pokud jsou známi faktory, jako je hmotnost střely, její tvar, rychlost letu střely, teplota a tlak vzduchu, úhlu náměru zbraně a dalšími faktory.⁶⁸

střed dráhy střely – odpovídá výšce dráhy uprostřed celkové délky dráhy

největší převýšení – jedná se o nejvyšší bod nad ústím hlavně, ve kterém se střela ocitne ve své dráze. Jde o bod, který je dále, než střed dráhy střely.

⁶⁷ LAU, Mike R. Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2004, 359 s. ISBN 80-206-0708-0. s. 299-306

⁶⁸ LAU, Mike R. Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2004, 359 s. ISBN 80-206-0708-0. s. 299-306

vzdálenost nastřelení – určuje délku a výšku dráhy střely, má vliv i na největší převýšení

doba letu střely – jde o čas, který střela potřebuje k dosažení vzdálenosti k určitému cíli.

záměrná – přímka přes osu mířidel procházející od oka střelce na daný cíl

výstřelná – jde o imaginární přímku znázorňující dráhu střely při nulové gravitaci, pokud by byla zachována její rychlost, v podstatě se jedná o prodloužení vývrtu hlavně.

výškové seřízení – potřebné seřízení náměru zbraně ve stupnici MOA, ta má přivést dráhu střely zpět do osy zaměřovacího dalekohledu nebo záměrné osy.

balistická křivka – skutečná dráha střely, která letí a měří se v milimetrech nad nebo pod záměrnou osou v jakémkoliv bodě.

pokles střely – jedná se o vzdálenost v milimetrech, kterou poklesne střela od ústí hlavně při působení gravitace směrem k zemi při nulovém náměru.

úst'ová rychlost – jde o rychlost střely v okamžiku, kdy opustí ústí hlavně. Tato rychlost je důležitá, pro ovlivnění doby letu střely, zbytkovou rychlost, přesnost, balistický koeficient a účinky střely v cíli.⁶⁹

zbytková rychlost – jedná se o aktuální rychlost střely v kterémkoliv bodě její dráhy nebo při dopadu na cíl.

úhlová minuta – (MOA) je proporcionální úhlová jednotka, která se rovná 1/60 stupně. Hodnota MOA je 26,59 milimetrů na 91 metrů.

⁶⁹ LAU, Mike R. Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2004, 359 s. ISBN 80-206-0708-0. s. 299-306

úhel zdvihu – jedná se úhel svíraný osou vývrtnu před výstřelem a osou vývrtnu v okamžiku, kdy střela opustí ústí hlavně.⁷⁰

8.1 Termální balistika

Nebo také někdy nazývána jako cílová balistika. Zkoumá jevy jako je působením a účinkem střely na lidské tělo. Odstřelovači musí tuto balistiku velice dobře znát z důvodu kvalitního zásahu. Proto je při tréninku této balistice kladen velký důraz. Lze jí rozdělit do čtyř kategorií.

- **Okamžitý smrtelný zásah** – pro odstřelovače jeden z nejtěžších smrtelných zásahů. Kdy je třeba, aby střela v okamžiku zásahu přerušila přímé spojení prodloužené míchy s mozkiem. Toto spojení v těle ovládá motorické a pohybové centrum v těle.
- **Smrtelný zásah** – jedná se o zasažení jiné části mozku než je v oblasti malého mozku. Takový zásah je také smrtící, ale pro odstřelovače je nežádoucí. Při takovém zásahu může dojít ke svalové křeči pachatele a v případě, že má rukojmí může dojít k jejich zranění nebo dokonce k usmrcení
- **Vyřazovací smrtelný zásah** – v některých případech dojde k situaci, kdy odstřelovač nemůže bezpečně zasáhnout cíl do hlavy z důvodu, že by došlo k ohrožení rukojmích, velké vzdálenosti nebo síle větru. Proto se volí větší záměrný cíl, jako je střed prsní kosti. V takové situaci musí odstřelovač vzít na zřetel, že pokud nedojde k přímému zasažení srdce, okysličená krev udržuje mozek 30 – 60 vteřin při životě. Což je pro rukojmí velké riziko a tento druh střelby volí spíše vojenští odstřelovači ve válečných konfliktech.

⁷⁰ LAU, Mike R. Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2004, 359 s. ISBN 80-206-0708-0. s. 2299-306

- **Vyřazovací zásah** – jde o takový druh zásahu, kdy samotné zasažení osoby nedojde k poškození životně důležitých orgánů. V případě střelby na dolní končetiny musí být brán zřetel na to, aby nebyla zasažena stehenní tepna, kde dojde k vykrvácení a následné smrti do několika málo minut.⁷¹

8.2 Balistický koeficient

Tento koeficient udává charakteristiku letových vlastností střely v atmosféře vztahujících se vždy k určitému zákonu odporu vzduchu. K výpočtu balistického koeficientu musí odstřelovač znát počáteční rychlost střely a také rychlost v některém bodu na dráze v určité vzdálenosti od ústí hlavně.

Oproti tomu vyšší balistický koeficient udává plošší dráhu střely, menší čelní odpor střely, lepší odolnost proti bočnímu větru a tím i podržet si vyšší rychlost střely. To vše v důsledku znamená přesnější zásah střeli v cíli i v případě střelby na vzdálenost okolo 1000 metrů. Balistickým koeficientem se vypočítává zbytková rychlost střely a doby letu z předem změřené úst'ové rychlosti pro jakoukoliv vzdálenost. Ten určuje dráhu střely. Rychlost střely se mění v závislosti na vzrůstající vzdálenosti.⁷²

⁷¹ LAU, Mike R. Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2004, 359 s. ISBN 80-206-0708-0. s. 299-306

⁷² LAU, Mike R. Vojenský a policejní odstřelovač: příručka přesné střelby pro armádní a policejní odstřelovače. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2004, 359 s. ISBN 80-206-0708-0. s. 299-306

9 VZDĚLÁVÁNÍ A TRÉNINK POLICEJNÍCH ODSTŘELOVAČŮ

Velice důležitou úlohou u této specializace je neustálé vzdělávání odstřelovačů ať už z vlastní iniciativy, tak vzdělávání řízené Policií České republiky. Jedná se o kurzy vedené zkušenými instruktory s dlouholetou praxí. Tyto kurzy se dají rozdělit do tří skupin se zaměřeny pokaždé na jinou skupinu odstřelovačů.

9.1 Základní kurz pro odstřelovače

Jedná se o kurz pro nově nastupující specialisty z řad nejen Policie České republiky, Služby cizinecké policie, kteří slouží jako ochrana letišť, ale i Vojenské policie. Kurz se skládá z praktické a teoretické části. Teoretická část probíhá jak na učebně, kde se probírá téma jako balistika, maskování, komunikace odstřelovače s týmem, orientace v terénu a různé druhy akcí, tak samotným zkoušením různých typových situací jako je přiblížení na místo určení, zvolení střelecké pozice a pozice k sběru dat a informací. Při praktickém tréninku se nováčci učí přesné střelbě na určené cíle do vzdálenosti až 300 metrů. Trénink probíhá z přidělené odstřelovačské pušky, kterou je každý nováček vyzbrojen. Seznamují se se všemi střeleckými polohami jako je střelba vleže, sedě, kleče a stoje. Kurz je ukončen praktickou a teoretickou zkouškou, kde nováčci prokazují svoje nabyté znalosti a dovednosti při samotné střelbě na určené cíle.

9.2 Prolongační kurz pro odstřelovače

Jde o kurz pro odstřelovače, kteří již prošli základním kurzem a jednou za rok musí projít tímto prolongačním kurzem, aby prokázali svoje nabyté zkušenosti a dovednosti. Každý prolongační kurz je zaměřen na nějaké téma. Je zaměřen buď na téma, které si žádá Policejní prezidium nebo samotní střelečtí instruktoři. Téma reaguje nejen na dění v České republice, ale i na celém světě. Zkouší se zaujímaní střeleckých poloh a to i nestandardních

jako je například střelba pod nebo z vozidla. Městské či přírodní prostředí, aby byl odstřelovač připraven na jakoukoliv situaci, která může nastat při plnění jeho služebních povinností.

Prolongační kurz stejně jako základní je ukončen zkouškou k prokázání nově nabytých zkušeností a dovedností.

9.3 Instruktorský kurz pro odstřelovače

Kurz, který je určen pouze pro odstřelovače instruktory, kteří zodpovídají za výcvik odstřelovačů na jednotkách, kde tito specialisté slouží. Na kurzu si předávají zkušenosti získané z akcí, kterými prošla jejich domovská jednotka. Seznamují se s novinkami ze zahraničí nejen od policejních, ale i vojenských jednotek. I tento kurz je zakončen střeleckými prověrkami.

9.4 Trénink odstřelovačů Policie České republiky

Trénink pro odstřelovače je alfou a omegou jejich specializace, protože bez kvalitního tréninku by nedosahoval takových požadovaných zkušeností. Ačkoliv pro tuto specializaci jsou předpokladem určité dovednosti a znalosti je spousta odborností, které odstřelovač získá kvalitním tréninkem. Ten se dá rozdělit na „suchý trénink“ a „střelecký trénink“. Při suchém tréninku se trénují samotné střelecké polohy s vybitou odstřelovací puškou zaměřenou na určitý bezpečný cíl a manipulace s přidělenou zbraní. Stabilní střelecká poloha je jednou z nejdůležitějších podmínek pro přesnou střelbu. Sem ještě spadají faktory jako míření, dýchání a spouštění.⁷³

Poloha vleže – jde o polohu, kdy střelec leží na břiše v přirozeném úhlu za zbraní. Tato poloha je nejstabilnější a tedy nejvíce používaná odstřelovači na celém světě. Je-li střelec pravák, váha jeho těla je převážně rozložena na levé straně. V některých případech si

⁷³ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 23

odstřelovači levé podpaždí podkládají podložkou, aby dosáhli nejstabilnější polohy. Loket levé ruky směřuje dopředu s osou zbraně a zároveň je dlaní působeno na rest bag, který vyrovnává horizontální náklon zbraně. Pravou rukou je ovládána zbraň. Jak ovládnutí závěru zbraně tak samotné její držení a spouštění.⁷⁴

Poloha v sedě – jedná se o druhou nejstabilnější polohu, která se používá v případě, že nelze použít polohu vleže z důvodu vysoké trávy, nerovnosti terénu nebo překážek v městské zástavbě. Tato poloha je u každého odstřelovače jiná z důvodu toho, že každý jedinec má jiné fyzické předpoklady a volí polohu v sedě co nejpřirozenější svému tělu. Tato poloha je velice specifická z toho důvodu, že je třeba, aby byla stabilní a co nejvíce uvolněná. Odstřelovač by v této poloze měl vydržet stejnou dobu jako v poloze vleže. Z tohoto důvodu je u této polohy velice důležitý „suchý trénink“, kdy tato poloha musí být takzvaně vyseděna. Kvalitní střelci dosahují stejné střelby jako v poloze vleže.

Poloha v kleče – tato poloha se u policejních odstřelovačů často nevyskytuje z důvodu, že je nestabilní. Ačkoliv jí musí každý odstřelovač umět používat. Je nestabilní z důvodu toho, že u této polohy jsou malé plochy opory a poloha má vysoké těžiště. Opora je rozložena pouze do tří bodů. Pokud je střelec pravák klečí na svém pravém kolenu a nárt této nohy je podložen rest begem pro větší stabilitu. Levá noha se opírá chodidlem o podložku. Levá ruka opřená o toto koleno nese převážnou hmotnost zbraně. To způsobuje, že tato poloha není příliš stabilní a hlavně oblíbená u samotných střelců.

Poloha ve stoje – jedná se o polohu, která se u policejních odstřelovačů používá jen ve výjimečných situacích a za předpokladu, že jinou polohu nelze použít. Nevýhodou je vysoké těžiště, malá stabilita a fixace zbraně. Samotný nácvik této polohy je velice obtížný a výsledky u této střelby nedosahují takové úrovně jako u ostatních poloh. Tato poloha se zaujme tak, že se střelec široce rozkročí, lehce zakloní a zároveň prohne doprava. Při této

⁷⁴ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 24-25

poloze je váha zbraně držena v rukou střelce. Zde je velice důležité, aby nedocházelo ke křečovitému držení zbraně. To zapříčiňuje svalový třes a přesnost střelby je velice malá.⁷⁵

Poloha střelby s oporou – střelba s oporou se dá využít v jakémkoliv poloze, která byla popsána v předchozích případech. Ať už se jedná o polohu vsedě, kleče či ve stoje. Jako opora se využívá materiálu, který má odstřelovač u sebe. Může se jednat o stativ k pozorovacímu dalekohledu či batoh s materiálem. To vše záleží na kreativitě samotného střelce. Jde o to, aby poloha byla stabilní a střelba co nejpřesnější. Pokud nelze použít materiál, který má odstřelovač u sebe, využije se opory, kterou střelec si vyrobí z dostupných prostředků, které najde v okolí svého stanoviště. Proto je důležité mít u sebe provaz a v dnešní moderní době kvalitní teflonovou izolepu. Jediné kritérium této polohy je, aby střelec dokázal oporu co nejrychleji zhotovit ať už ze svého materiálu nebo z dostupného na stanovišti a byl připraven ke střelbě.⁷⁶

9.5 Dýchání

Dýchání je pro člověka životně důležité. Bez vzduchu přežije jen několik málo minut. Dýchání je řízeno dechovým centrem vedoucí přes prodlouženou míchu. Je řízeno vůlí člověka, aniž by ho člověk mohl ovládat. Jedná se o centrum, které přizpůsobuje frekvenci, hloubku a potřebu tělních buněk k zásobení kyslíkem. V závislosti na fyzické zátěži se zvyšuje potřeba, frekvence a hloubka dýchání. Kdy je potřeba pokrýt zvýšenou potřebu kyslíku v organismu.

Klidová frekvence je 12 – 15 výdechů za minutu. To znamená, že nádechový cyklus, který se skládá z nádechu, výdechu a dechové pauzy je dlouhý okolo 4 –5 sekund. Po vydechnutí vzduchu z plic nastává dechová pauza přibližně okolo 2 sekund.⁷⁷

Jaký to má význam pro odstřelovače? Jelikož k provedení precizního zásahu je třeba uvést celé tělo do klidu, to znamená i ovládat vlastní dech. Proto se precizní výstřel provádí

⁷⁵ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 25-26

⁷⁶ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 26-27

⁷⁷ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MVČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 27-28

v dechové pauze, která je pro daný výstřel časově krátká. Proto každý ostřelovač musí dokonale ovládat vlastní dech. Nadechnutý hrudník pro samotný výstřel není žádoucí. Hrudník je pod tlakem a dochází, ač k drobné, ale nežádoucí svalové křeči což přenáší drobné chvění za zbraň. Proto je při samotném výstřelu důležité prodloužit výdechovou pauzu a provést dokonalí výstřel. Tuto pauzu lze prodloužit o 3 – 10 sekund. Deset vteřin je horní hranice, která by neměla být v žádném případě překročena. I když zcela vydechnutý hrudník není, také žádoucí, protože při prázdných plicích dochází k nežádoucí křeči a napětí v hrudníku. Každý odstřelovač si musí najít svojí relativní hladinu objemu vzduchu v plicích a tím dosáhnout precizního zásahu na cíl.⁷⁸

9.6 Míření

Jedná se o nejdůležitější část při střelbě, která ovlivňuje přesnost střelby. Je to činnost kdy střelec uvede svojí zbraň do takové polohy, kdy zcela bezpečně zasáhne svůj určený cíl. Oko střelce zde hraje významnou roli. Uvádí zbraň do přesné polohy vůči cíli. Odstřelovač musí rozhodnout, zda se jedná o tmavý nebo světlý cíl. V oku se nachází rohovka s čočkou, která je za papilou, ta láme světelné paprsky, které se spojují ve svazek a vytvářejí obraz na sítnici. Z tohoto místa přebírá mozek informace. Síla procházejícího světla se mění, proto je zde třeba orgánu, který mění průtok světla. Tuto funkci tvoří pupila, která se stahuje nebo protahuje v závislosti na procházejícím světle. Proto je nezbytné, aby odstřelovač před samotným výstřelem uchránil oči před prudkým světlem. Oko pak přeneše kvalitní obraz pro střelce.⁷⁹

Samotné míření se provede, tak, že odstřelovač zalící zbraň k tváři a při pohledu do puškohledu musí mít naprosto čistý a ostrý obraz svého cíle. K tomu slouží přesně nastavitelná lícnice, kterou si každý odstřelovač nastaví dle vlastní potřeby. Při pohledu do puškohledu by mělo být šíjové svalstvo uvolněné, jinak dojde ke špatnému zamíření na cíl a špatné střelbě. Jestliže je tato poloha provedena správně, odstřelovač navede svojí zbraň přes záměrný kříž na cíl. Před samotným výstřelem je důležité, aby odstřelovač záměrným okem

⁷⁸ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 30-31

⁷⁹ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 32

mrknul. Mrknutím dojde ke zvlhčení oka a k ostřejšímu vidění. Ostřejší vidění vydrží okolo 6 – 8 vteřin což vydrží k přesnému výstřelu.⁸⁰

9.7 Spouštění

Spouštění je nejdůležitější při každém výstřelu, ať už se jedná o střelbu z krátké nebo dlouhé palné zbraně. Tyto činnosti se musí provádět plynulým tlakem na spoušť, aby nedošlo k nežádoucímu ovlivnění zbraně. Střelec si musí vytvořit takové podmínky, aby činnost spouštění nepřesáhla dobu delší než 1,5 – 2 vteřiny. Ukazováček střelecké ruky se dotýká pouze spouště dané zbraně v polovině až třetině prvního článku prstu. Ruka drží zbraň pevně, nikoliv křečovitě, jinak by došlo k chvění zbraně. Ukazováček působí na spoušť přímo dozadu. Špatné spouštění by mělo za následek, že při samotném výstřelu by došlo ke stržení zbraně do strany a chyba by se projevila na výsledku výstřelu. U tréninkového výstřelu se dá s touto činností pracovat, ale při výstřelu na živý cíl by špatné spouštění mohlo zapříčinit nevhodný zásah a dokonce ztrátu na lidských životech nebo na zdraví. Proto správné spouštění musí být bezchybné u každého výstřelu. Chyby při spouštění lze odstranit pomocí suchého tréninku.⁸¹

⁸⁰ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 33

⁸¹ KRATOCHVÍL KAREL, Metodika maskování pro odstřelovače, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002 s. 34

10 ÚKOLY Odstřelovače

Úkoly specialistů na svých domovských jednotkách můžeme rozdělit do tří základních skupin. Jedná se o sběr informací a fotodokumentace před a při samotném zákroku. K pokrytí týmu při přibližování k zájmovému objektu a při samotném zákroku. A k ochraně VIP osob a zahraničních delegací. I když jsou odstřelovači speciálně vycvičeni a vyzbrojeni, jsou součástí mnohem většího týmu a jako takový se účastní běžných zákroků a služební přípravy. Pokud nastane situace, kdy velení Zásahové jednotky rozhodne, že při zákroku proti nebezpečnému pachateli není třeba odstřelovače, stává se z něj řadový člen zásahového týmu. Jako například střelec, nebo má za úkol některé speciální prostředky k otevírání dveří. Dále může být pověřen úkoly jako krytí týmu pomocí balistického štítu.

10.1 Pozorovací činnost a sběr informací

Odstřelovači jsou využíváni před akcí proti nebezpečnému pachateli v případě, že zákrok nesnese odkladu k sběru informací a fotodokumentace. Jak samotného objektu, tak přístupových a ústupových cest, vstupu do objektu, kam se otevírají dveře a zda nejsou bezpečnostní, aby bylo zvoleno vhodných prostředků k otevření dveří, počet a umístění oken. Přítomnost bezpečnostních kamer. Popis a počet nezúčastněných osob. Zda u objektu není přítomen pes, a když, tak jaké plemeno. Vždy je totiž velice důležité, aby při těchto zákrocích bylo vše naplánované do nejmenšího detailu. Děje se tak skrytě či neskrytě. Při skrytém sběru informací, odstřelovači se nepozorovaně přiblíží k zájmovému objektu a pořídí jeho fotodokumentaci a popřípadě i náčrtek. Při této činnosti jsou využívány prostředky pro zamaskování v přírodě jako je hejkal a další pomůcky.

10.2 Přítomnost odstřelovače při zákroku

Jejich přítomnost při zákroku by se dala rozdělit do tří základních oblastí. Jak už bylo zmíněno, v předchozí kapitole jde o sběr dat a fotodokumentace pro velitele opatření, tak pro zasahující tým, pokrytí zásahového týmu a v neposlední řadě ta nejdůležitější věc ke které jsou odstřelovači vycvičeni a to eliminace nebezpečného pachatele.

Pokud jsou odstřelovači nasazeni při plánovaném zákroku, začíná jejich činnost o několik hodin dříve. Děje se tak z toho důvodu, že se musí nepozorovaně dostat na místo určení, odkud mohou zahájit svoji činnost. V tomto okamžiku se stává očima a ušima celého zasahujícího týmu a v případě nebezpečí může celou akci urychlit nebo naopak zastavit. Pro tyto situace je pro každou z nich stanoven postup a zvláštní označování například stran budov, oken a pater. Stejně tak je i je speciálně označován nebezpečný pachatel a nezúčastněné osoby. Jakmile vydá velitel zásahové jednotky rozkaz k akci a tým se začne přibližovat, začíná práce pro odstřelovače. Jelikož přibližující tým je nejzranitelnější. Odstřelovač začíná krýt tento tým a jeho pozorovatel mu dává potřebné informace, co se týče objektu, kde má být proveden samotný zákrok. Ke krytí si odstřelovač zvolí vhodnou zbraň, jelikož ne vždy je žádoucí odstřelovací puška. Tu lze nahradit i puškou útočnou.

Jestliže je odstřelovač při samotném krytí zásahového týmu nucen použít zbraň, dube to z důvodu nutné obrany, aby ochránil zasahující tým, který chce nebezpečný pachatel, proti kterému se zakročuje ohrozit zbraní ze zálohy.

10.3 Ochrana VIP a vládních delegací

Pro samotné odstřelovače se tato činnost stalo nedílnou součástí jejich profese z důvodu velkého nárůstu teroristických akcí. Jedná se o ochranu VIP osob a cizích státních delegací. Jelikož je Česká republika vázána mezinárodní smlouvou, která nám ukládá zabezpečit ochranu a bezpečnost cizích státních diplomatů a mezinárodních návštěv. Tímto úkolem je pověřena Policie České republiky a to hlavně Útvar na ochranu ústavních činitelů. Prioritou tohoto útvaru je osobní ochrana, ochrana míst pobytu mezinárodních návštěv, hygienicko – toxikologickou ochranu a bezpečnou přepravu těchto osob. Pokud se jedná o rizikovou návštěvu, její stupeň ochrany se zpřísnuje. Jelikož Útvar na ochranu ústavních

činitelů specializaci odstřelovače nedisponuje v rámci dohod mezi jednotlivými resorty jsou specialisté povoláni k plnění úkolů dle dohod. Hlavním úkolem odstřelovačů při těchto akcích je vytvoření bezpečného perimetru. O kvalitách těchto specialistů se sama přesvědčila tajná služba USA před návštěvou prezidenta Obamy, kdy obě strany měly společné cvičení. Specialisté prokázali takové schopnosti a znalosti dané situace, že tajná služba stáhla svoje odstřelovače a zajištění bezpečného perimetru bylo v kompetenci odstřelovačů Policie České republiky.

Při takovém nasazení má každý odstřelovač přidělený prostor, za který zodpovídá. Soustředí se na to, aby se v jeho sektoru nepohybovali podezřelé osoby a na ulici nebyla osamocená zavazadla nebo snad otevřená okna do míst, kde má být veřejný projev cizího státníka. V tomto případě vyšle policisty v uniformách, aby zjednali nápravu a sám podezřelé místo nebo osobu má pod kontrolou. Sektor, který odstřelovači zabezpečují, není nikde uveden. To je závislé na místní situaci. Američtí ochránci operují s bezpečným sektorem okolo 800 metrů. Tento okruh není problém ani pro odstřelovače z řad Policie České republiky.

11 POROVNÁNÍ ODSTŘELOVAČŮ V MINULOSTI A DNES

Po vzniku Odboru zvláštního určení (dále jen „OZU“) v roce 1979 došlo k zřízení nových specializací, které u tehdejšího Sboru národní bezpečnosti (dále jen „SNB“) nebyli a tudíž se vstupovalo na dosud neprobádanou činnost. Do této nově vznikající jednotky se hlásili příslušníci Sboru národní bezpečnosti, kteří vynikali skvělou fyzickou kondicí, nadprůměrnou střeleckou připraveností, nebo se věnovali ve volném čase potápění, kynologii, horolezectví či byli členy oddílu střelectví v tehdejším Svazarmu. K tomuto útvaru byli vybíráni policisté a vojáci, kteří přišli z různých útvarů, došlo k tomu, že se u této jednotky sešla skupina lidí, kteří měli zájem o práci, ale rozdílné zkušenosti.⁸²

Mezi nové specializace patřil právě odstřelovač, který se dosud u policie nenacházel a byl pouze v ČSLA (Československá lidová armáda). Úkolem těchto odstřelovačů byla eliminace únosců letadel s rukojmími, nebezpečných pachatelů a teroristů. Zkušenosti čerpali právě od kolegů z armády a od jiných nově vznikajících jednotek v Evropě. Vojenští odstřelovači jsou určeni k podpoře postupujících jednotek a k eliminaci cíle na velkou vzdálenost, což pro odstřelovače nově vzniklé jednotky nebylo hlavním úkolem. Jejich práce byla přesná střelba a okamžitá likvidace daného cíle, proto se tito specialisté začali cvičit samostatně s výběrem nejvhodnějších technik, jak od armády, tak i od jiných jednotek v Evropě.

V počátcích této specializace nebylo takové množství elektronických pomůcek, na měření síly větru a vzdálenosti. Vše se počítalo dle určených vzorců a pomůcek od určení velikosti cíle, až po sílu větru. Nebyl zprvu kladen takový důraz na střelbu na takzvanou zónu, což je místo 5 x 10 centimetrů od kořene nosu dolů. Je potřeba, aby střela přerušila přímé spojení míchy s mozkem, po jeho přerušení dojde k okamžitému porušení motorické funkce ovládání těla. Zásahem do této oblasti se cíl okamžitě sesune pod sebe. To však nebylo zapříčiněno pouze absencí elektronických pomůcek, ale i nedostatečným optickým zaměřovačem s pouze čtyřnásobným zvětšením na pušce Dragunov SVD-1.

V dnešní době tuto problematiku řeší elektronické přístroje, ale každý odstřelovač umí odhadnout vzdálenost i bez těchto pomůcek, jelikož vždy může dojít k jejich poškození

⁸² STEHLÍK, Eduard a kolektiv, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6, s. 234

nebo ztrátě při plnění úkolu. To by však nemělo mít vliv na výsledku splnění dané akce. Postupem času se zlepšovala výzbroj i výstroj těchto jednotek.

Do roku 1991 tyto úkoly plnila pouze jediná jednotka na našem území a to Útvar rychlého nasazení. Po vzniku krajských Zásahových jednotek, které byly zřízeny z důvodu lepší dosažitelnosti v daném kraji a velkému zvýšení kriminality, došlo k tomu, že členové jednotky Útvaru rychlého nasazení se hlásili do těchto nově vzniklých jednotek a přinášely dosud nové informace, co se týkalo výcviku a specializací. Odstřelovači zásahových jednotek absolvovali školení a kurzy u kolegů, kteří měli již zkušenosti s touto problematikou. Postupem času došlo k vyškolení těchto specialistů a k dosahování stejných výsledku jako u jejich kolegů.

Jelikož protiteroristická jednotka Útvaru rychlého nasazení se podílí na ochraně veřejných činitelů a na ochranu ambasad v rizikových zemích, je výcvik těchto odstřelovačů trošku odlišný než u kolegů z krajských jednotek. Odstřelovači zařazení u útvaru URNA se zabývají převážně střelbou a k tomu také přizpůsobují svůj výcvik. Naproti tomu odstřelovači u Zásahových jednotek jsou zařazení ve skupině jako členové týmu s určenou specializací. Díky tomu není jejich výcvik tak častý, jako u kolegů z útvaru URNA.

Úkolem odstřelovače, ať už v minulosti nebo dnes, je hlavní náplní práce přesná střelba a okamžitá eliminace nebezpečného pachatele. Jsou to lidé, kteří si tuto specializaci vybrali dobrovolně a snaží se jí vykonávat co nejsvědomitěji.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo demonstrovat odstřelovače, jejich vývoj od začátku, kdy jejich profese vznikla u Policie České Republiky. Co předchází výběru těchto specialistů z řad příslušníků URNA a Zásahových jednotek, přes jejich vycvičení a proškolení až po jejich nasazení v ostré akci. Vedlejším cílem práce je upřesnit, jak šel vývojem ve zbraních, které používají a v pomůckách usnadňující střelbu. Jejich každoroční absolvování zdokonalovacích kurzů a jejich znalostí a dovedností, které každý odstřelovač musí bezpodmínečně znát a ovládat.

Ať už se podíváme na odstřelovače v rámci historické retrospektivy, jedná se o vynikající střelce, kdy z počátku byla jejich střelba limitována kapacitou zbraně. V průběhu 18. století došlo k objevu tažné hlavně, to byl velký krok k přesné střelbě. Na začátku byl úkol elitních střelců působit paniku mezi řadovými vojáky, kdy odstřelovali nepřítele ze skrytých pozic. V této době se jednalo o nový způsob vedení boje, na který nebyli válčící strany zvyklé. Velký vývoj nastal během první světové války, kdy jednotlivé strany do svých armád zaváděly již vycvičené odstřelovače. K největšímu nasazení odstřelovačů došlo za druhé světové války, kdy docházelo k boji mezi samotnými odstřelovači „muž proti muži“ jednotlivých válčících stran.

Práce se dále zaměřuje na legitimitu využívání oprávnění policisty v rámci použití zbraně. Dále se zabývá balistikou, která je nezbytná pro přesnou a efektivní střelbu. Upřesňuje jak efektivně využít střelecký potenciál zbraně, nejen z jejích parametrů, ale i správným zaujímáním střeleckých poloh, dýchání, míření a samotného spouštění. A úkoly samotných odstřelovačů při nasazení v akci ať už se jedná o zadržení nebezpečného pachatele a podpory zasahujícího týmu nebo nasazení při ochraně VIP osob a cizích státních příslušníků.

U policejních složek došlo k rozmachu odstřelovačů po roce 1972, kdy na Olympiádě v Mnichově bylo zavražděno 11 izraelských sportovců palestinskou skupinou Černé záři. V tehdejší Československu vznikl nový útvar Odbor zvláštního určení, který se vyvinul v dnešní Útvar rychlého nasazení, a postupem času byly založeny Krajské Zásahové

jednotky. Úkolem odstřelovačů při nasazení je eliminace nebezpečných ozbrojených pachatelů, teroristů a v dnešní době vzrůstající nebezpečnost šílených střelců. Jak šel postupný vývoj u používaných zbraní a střeliva, tak se i postupně prodloužila vzdálenost, na kterou jsou odstřelovači schopni vést efektivní střelbu na daný cíl. Když porovnáme střelbu na začátku této profese, kdy se vedla jen na vzdálenost jen několik desítek metrů, jsou dnešní odstřelovači schopni zasáhnout cíl na mnohem delší vzdálenost. Nejdelsí ověřený cíl byl dosažen v Iráku kdy odstřelovač kanadské armády příslušník elitní jednotky Joint Task Force 2 eliminoval bojovníka Islámského státu na vzdálenost 3,5 kilometru. Tím překonal rekord z roku 2009, kdy v Afganistánu byl zastřelen talibanský bojovník na vzdálenost 2475 metrů, odstřelovačem britských speciálních jednotek. Kanadský odstřelovač musel při střelbě a správném nastavení optického zaměřovače brát zřetel na nadmořskou výšku, sílu větru a dokonce i zakřivení země. Střela ke svému cíli letěla okolo 10 vteřin.⁸³

V dnešní době nasazení odstřelovačů je velice efektivní. Podílejí se na plnění specifických činností a úkolů jako je střežení bezpečného perimetru při návštěvě zahraničních politických špiček. Ale jejich hlavním úkolem je stále plnění speciálních činností spojené s použitím zbraně k ochraně lidských životů.

⁸³ ECHO24.cz [online] 2017 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW.<https://echo24.cz/a/i3U96/nejlepsi-sniper-bojovnik-is-byl-zabit-na-vzdalenost-35-km>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BROOKESMITH, P. *Odstřelovač - výcvik, technika, zbraně*, Praha, NAŠE VOJSKO, 2005 ISBN 80-206-0791-9
2. DUŠEK, J. *Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017. 66 s
3. FENCL, J. *Moderní odstřelovačky*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2006. ISBN 80206-0815-X.
4. HASKEW, M. E. *Odstřelovači ve válce: od americké revoluce do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Deus, 2007. ISBN 978-80-86215-94-5, s. 17-18
5. JELINEK, NOVOTNÝ a spol. *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb. Trestního zákoníku*, vydává Nakladatelství Sagit a.s. ISBN 978-80-7208-991-8
6. KRATOCHVÍL, K. *Metodika maskování pro odstřelovače*, Praha: MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2002
7. STEHLÍK, E. A KOLEKTIV, *URNA*, Praha, V ráji, 2011, ISBN 978-80904588-2-6
8. ZÁMEK, FILÁK *Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky*: Vyd. 9. Praha: Armex, 2015. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-35-9.
9. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 217/2008, článek 11*

Elektronické zdroje:

1. HANAFI, F, 2013, *Příprava a využití odstřelovačů v zásahových jednotkách*, nepublikovaná bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra atletiky, plavání a sportu v přírodě, Brno 18. 4. 2013. Dostupné na WWW http://is.muni.cz/th/108569/fsps_b/Bakalarska_prace.pdf
2. MOTL, R. 2008, *Motivace policistů k práci u zásahových jednotek Policie ČR*, nepublikovaná bakalářská práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra společenských věd ve sportu, Ústí nad Labem 9. 3. 2008. Dostupné na WWW https://is.muni.cz/th/176200/fsps_b/Bc_1_.prace_Motl_UCO_76200-finale.pdf
3. ECHO24.cz [online] 2017 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW. <https://echo24.cz/a/i3U96/nejlepsi-sniper-bojovnik-is-byl-zabit-na-vzdaleno-st-35-km>
4. obrázek č. 1. DRAGUNOW SVD-1
LOPRAIS Z. [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>
5. obrázek č. 2. SIG SAUER SSG 3000
LOPRAIS Z. [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW <http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>
6. obrázek č 3 SAKO TRG 42
DETEX s.r.o. [online] Praha 2009 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW. <http://www.detex.cz/sako-trg-22-a-42/>

7. obrázek č. 4 ACCURACY INTERNATIONAL AW 97
LOPRAIS, Z. [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW
<http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>
8. obrázek č. 5 ACCURACY INTERNATIONAL AW 50 F
LOPRAIS, Z. [online] 2002-2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW:
<http://www.militaria.wz.cz/cs/dragunov.htm>
9. obrázek č. 6 HECKLER KOCH HK 416
MODERN, F. [online] 1999-2018 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW
<https://modernfirearms.net/en/assault-rifles/germany-assault-rifles/hk-417-eng/>
10. Obrázek č. 7 větroměr ANEMOMETR WINDMASTERr 2
PUHY.cz [online] Praha 2004 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW
<https://www.puhy.cz/anemometr-kaindl-windmaster-2-3916.html>
11. Obrázek č. 8 laserový dálkoměr BUSHNEL ZPI ELITE 1500
MIDWAY USA [online] Midway 2018 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW:
<https://www.midwayusa.com/product/569694/bushnell-elite-1500-laser-rangefinder-7x-black>
12. Obrázek č. 9 pozorovací dalekohled CARL ZAISS
DOLEŽAL, R. [online]. Brno 1999-2018 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z WWW:
<http://www.birdwatcher.cz/vyber-stativoveho-dalekohledu/>
13. Obrázek č. 10 střelecký REST BACK
BROWNELLS, [online]. Brno [cit. 2016-10-17] Dostupné z WWW:
<https://www.brownells.co.uk/Shooting-Accessories/Shooting-Rests/Bench-Rest-Bags>

14. Obrázek č. 11 NOČNÍ VIDĚNÍ

MRŇA, R. [online]. Velká Bíteš [cit. 2016–10-17]. Dostupné z WWW:
<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&id=FD88240E4457F80703394BC55499835DC85AFBDA&thid=OIP.4CGciLavJLRxfJ9FYon3rAHaF8&mediaurl=ht>

15. obrázek č. 12 odstřelovací puška VZOR 54

LOPRAIS, Z. [online] 2002-2004 [cit. 2018–02-13]. Dostupné na WWW:
<http://www.militaria.wz.cz/cs/pu-54.htm>

16. obrázek č 13. SAKO TRG 22

DETEX s.r.o. [online] Praha 2009 [cit. 2018-0-13]. Dostupné na WWW.
<http://www.detex.cz/sako-trg-22-a-42/>

17. obrázek č. 14 HECKLER KOCH G 36 C

DETEX s.r.o. [online] Praha 2009 [cit. 2018-02-13]. Dostupné na WWW.
<http://www.detex.cz/sako-trg-22-a-42/>

18. obrázek č. 15 samopal VZ 58

FAIKL, Z. [online] Pardubice 2009 [cit. 2018 – 02-13]. Dostupné na WWW.
<http://www.ballistica.cz/ballistica/eshop/14-1-Samopaly/-4-/5/86-Samopal-vz-58-V-CZ-858-TACTICAL-7-62-x-39>

19. WIKIPEDIA [online] [cit. 2018-02-09] Dostupné z WWW:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Richard_I._Lv%C3%AD_srdce